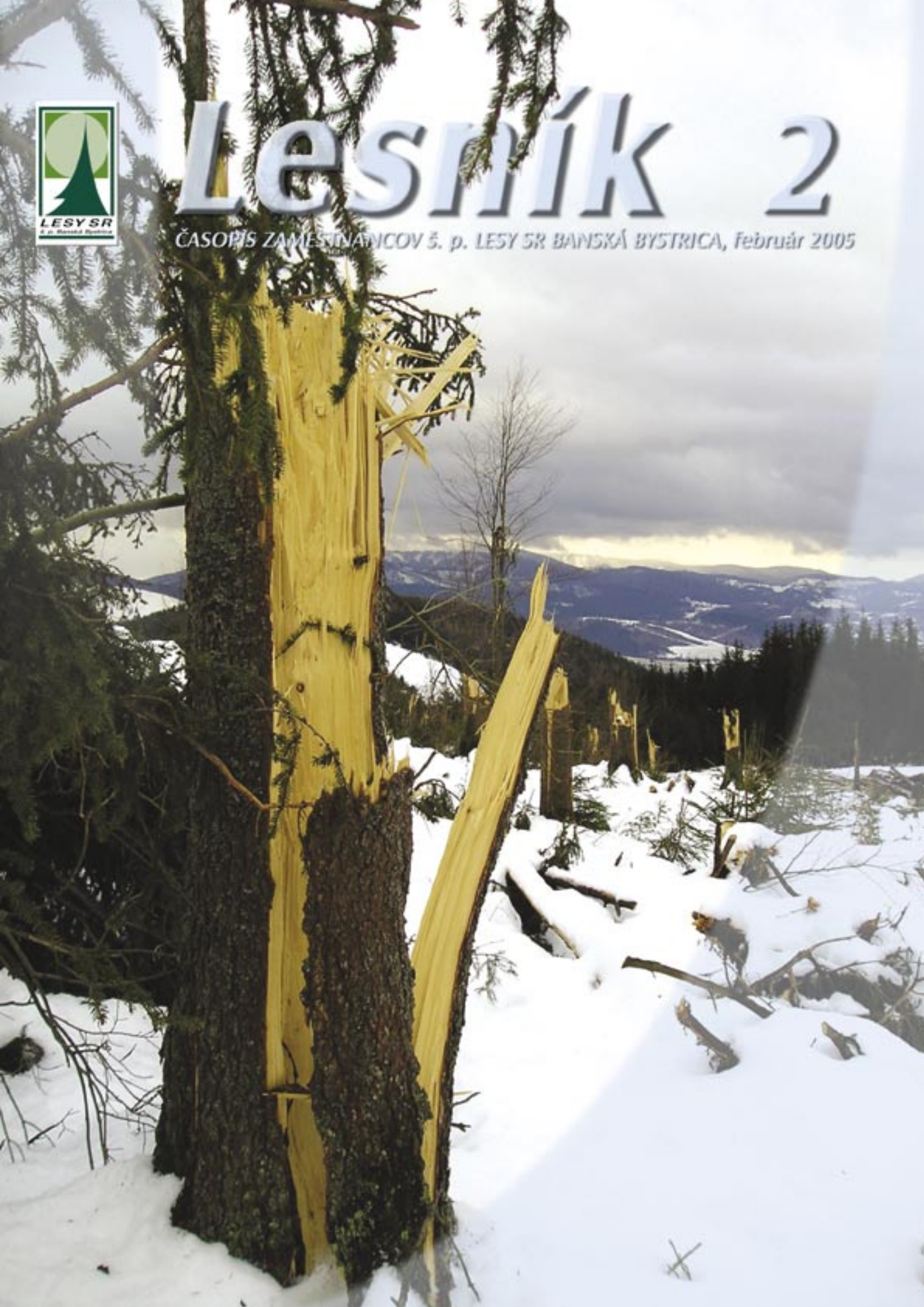

Lesník 2

ČASOPIS ZAMESTNANCOV Š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA, február 2005

OBSAH

- 3 Editorial
4 Etický kódex

ETICKÝ KÓDEX
LESOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY Š.P.
AKO PREJAV NOVEJ
PODNIKOVEJ KULTURY
(...na ceste do dobrej a slušnej spoločnosti)

- 6 Podpis vyššej kolektívnej zmluvy

Prezident Združenia zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku Ing. Karol Vinš a za Odborový zväz Drevo, lesy, voda predseda Ing. Borislav Majtán a 1. podpredseda Bc. František Suchanovský podpísali 18. januára v Banskej Bystrici Kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa na rok 2005 pre odvetvie lesného hospodárstva Slovenskej republiky.

Certifikácia lesov - krok k vyššej kvalite obhospodarovania

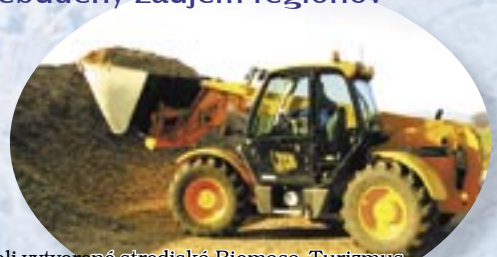
- 7 Kalamitné drevo na Orave zmizlo...

Je to tak. Približne 150 000 m³ doteraz nespracovaného kalamitného dreva v obvode OZ Námestovo v januári skutočne zmizlo, ale zatiaľ len pod snehom.

Novoťské furmanské dni

- 8 Prebudený záujem regiónov

...boli vytvorené Strediská Biomasa, Turizmus a Stredisko drevárskej výroby v gescii generálneho riaditeľstva a stredisko Chov koní, organizačne podliehajúce pod OZ Revúca. V rubrike *Predstavujeme Vám* postupne predstavíme jednotlivé strediská a ich vedúcich. Ako prvé predstavujeme stredisko Biomasa.

- 9 Ako zareagovali regióny
10 Z českých a moravských lesov
11 Medzinárodný projekt TFMA
Prečo mám rada les
12 Ľudia a lesy: „O aké peniaze nám ide...?!“
14 Recept z Oravy
Malý ekonomický slovníček

- 15** Niektoré poznatky z výroby sortimentov dreva harvestormi v porastoch

- 16** Do vašej knižnice
Športové hry OZ Smolenice
Na bežkách do Poľska
- 17** Poľovnícky receptár
- 18** Monitoring
- 20** Slávnostné lesnícke fanfáry

- 21** Pre deti
- 22** Filatelistické okienko
- 23** Príspevky v odborných lesníckych časopisoch
Životné jubileá
Levické poľovnícke dni
- 24** Lesnícky ples

Editorial

Významný psychológ a filozof Erich Fromm tvrdí, že v každom z nás je prítomná náklonnosť k dobru i zlu, k tvorivosti, ale aj k deštrukcii. A zároveň dodáva: „rozumom sme v 21. storočí, ale srdcom v dobe kamennej“. A tu sa dostávame aj k samotnej etike. Som presvedčený, že každý z nás má predstavu, čo je vlastne tá, v našom podniku častokrát skloňovaná etika. Nie je tu priestor na dlhé filozofické úvahy, ale aspoň v krátkosti možno povedať, že etika (z gréčtiny: éthos- zvyk, obyčaj, mrav) je filozofická disciplína, jej objektom skúmania je morálka. Etika rieši tie praktické morálne problémy, ktoré sa vynárajú pred človekom v živote - ako správne konať, čo sa má pokladať za dobré a čo za zlé. Historicky za otca etiky môžeme považovať starogréckeho filozofa Sokrata. Vo svojej etike sa Sokrates zamerával najmä na konanie dobra. Sokratov žiak Platón ide ešte ďalej a rozkladá všeobecný pojem etika na štyri základné cnosti. Sú to múdrosť, statočnosť, umiernenosť a spravodlivosť. Možno vám tieto slová niečo pripomínajú... Nájdete ich aj v dokumente, ktorý svojim významom predstavuje úplne nový prístup nášho podniku k okolitému svetu, okolitej realite, ale zároveň definuje požadovanú kvalitu vzťahov medzi nami navzájom. Je to nový Etický kódex Lesov SR. Niektorí sa možno pýtajú – prečo je Etický kódex taký potrebný, prečo sa etické správanie stáva také dôležité... Namiesto komplikovanej filozofickej odpovede si možno spomeniete na tzv. aféru Watergate a dôvod, prečo bol Richard Nixon napokon nútený vzdať sa úradu prezidenta Spojených štátov. Ten dôvod je vo svojej podstate pomerne jednoduchý - nekonal eticky... a nesprával sa profesionálne.

Ivan Rusko

Lesník, časopis zamestnancov štátneho podniku
Lesy Slovenskej republiky Banská Bystrica

Redakčná rada: Ing. Ivana Špiláková, predsedníčka, Ing. Ján Kovalčík, CSc., Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Híkl, Bc. František Suchanovský, Bc. Ružena Vaňousová, Ing. Jozef Marko
Výkonný redaktor: Mgr. Peter Gogola, www.lesy.sk; e-mail: gogola@lesy.sk

Náklad: 1000 výtlačkov

Foto 1. strana obálky: Peter Gogola

Adresa redakcie: Námestie SNP č.8, 975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 07, Fax: 048/434 41 91

Grafická úprava a tlač: Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva
vo Zvolene, Sokolská 19, 960 50 Zvolen

ETICKÝ KÓDEX

LESOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY Š.P.

AKO PREJAV NOVEJ PODNIKOVEJ KULTÚRY

(...na ceste do dobrej a slušnej spoločnosti)

RNDr. Ivan RUSKO
Vedúci odboru riadenia ľudských zdrojov

Namiesto obligátneho úvodu a teoretizovania by som rád uviedol niekoľko zaujímavých príkladov z praxe:

Príklad č. 1

V spoločnosti PTC Aerospace v Kalifornii musia fajčiari písomne potvrdiť, že fajčia a platí o 10 dolárov medsačne viac vyššie poistenie ako ich kolegovia – nefajčiari. Manažéri spoločnosti zdôrazňujú, že tento postup je odmenený zvýšenou produktivitou práce a zníženou práceneschopnosťou zamestnancov. Kritici to však považujú za porušovanie súkromia. Odhliadnuc od toho, súdy zastávajú názor, že postupu, ktorý má za následok ochranu zdravia je potrebné dať prednosť pred záujmom fajčiarov.

Príklad č. 2

V roku 1987 musela firma K-mart vyplatiť 3,2 miliónov dolárov ako odškodné za jeden jediný prípad sexuálneho obťažovania. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Spojených štátov je zamestnávateľ plne zodpovedný za to, ak nezabrání vytvoreniu "nepriateľského prostredia" medzi zamestnancami.

Príklad č. 3

Spoločnosť Hewlett-Packard vo svojej "Politike otvorených dverí" uvádza, že je právom každého zamestnanca obrátiť sa so svojimi podnetmi (obzvlášť pokiaľ sa jedná o etické otázky) na manažéra vo vyššej funkcii. Akékoľvek pokusy mu v tom zabrániť, alebo ho zastrašovať sú v rozpore s prístupom spoločnosti a budú podľa toho aj posudzované.

Áno, môže tu vyvstať otázka – prečo uvádzam príklady z iných krajín, keď naša slovenská a zvlášť lesnícka realita je odlišná. Možno zaujímavejšia by však bola iná otázka: "Ako vníma slovenského lesníka a štátny podnik Lesy SR verejnosť, obchodní partneri a nárokové skupi-

ny? A ako tento podnik vnímajú jeho vlastní zamestnanci?"

Na prvú otázku je možné odpovedať tým, že to nie je vec "iných krajín", ale otázka istej podnikovej kultúry, istého prístupu ku svojim obchodným partnerom a zamestnancom. Odpoveď na tie ďalšie dve otázky je už zložitejšia a najmä rôznorodejšia. Spojivkom medzi týmito otázkami je však problematika etiky, etického správania podniku ako celku a jeho zamestnancov.

Prvým februárovým dňom tohto roku vstúpil v našom podniku do platnosti dokument, ktorého význam a váhu si mnohí doposiaľ možno nevedeli predstaviť. Týmto dokumentom je nový Etický kódex Lesov SR, š. p. Zámerne som použil slovo "nový", pretože pri pohľade do histórie, slovenské lesníctvo už od čias Márie Terézie sprevádzajú rôzne pravidlá a princípy, ktoré v sebe nesú aj prvky, či normy korektného a etického správania sa. A posledný - donedávna platný kódex zamestnanca štátneho podniku bol prijatý v roku 2001. Súčasný – už platný - etický kódex je však úplne novým dokumentom. Pri jeho tvorbe sme sa nechali inšpirovať renomovanými spoločnosťami v oblasti priemyslu, obchodu, ale aj ban-

kovníctva, tak v rámci Slovenska, ako aj v globálnom priestore. Avšak rozhodujúcim faktom je skutočnosť, že etický kódex Lesov SR nie je kópiou iných etických kódexov, nie je žiadnou napodobeninou. Práve naopak, etický kódex Lesov SR je filozoficky, myšlienkovito a textovo našim originálnym dokumentom, ktorý na jednej strane vychádza z tzv. „najlepšej praxe“ špičkových spoločností, avšak do značnej miery zohľadňuje aj špecifiká slovenského lesníctva s jeho stáročnou históriou, s jeho charakteristickými črtami – istým konzervatívizmom a tradicionalizmom. Okrem toho, v porovnaní s etickými kódexami niektorých slovenských spoločností, do ktorých kapitálovo vstúpil zahraničný investor, je tu jeden významný rozdiel. Etický kódex Lesov SR je dokument, na tvorbe ktorého sa podieľali naši vlastní ľudia – nielen samotný úzky projektový tím, ale mnohí ďalší zamestnanci, ktorí v rámci širokého pripomienkovacieho konania vzniesli množstvo doplnkov, pripomienok, ktoré boli zohľadnené. Inak povedané, etický kódex nebol pripravovaný v akomsi "sterilnom prostredí" generálneho riaditeľstva, ale naopak, do jeho tvorby bolo od začiatku angažovaných množstvo našich zamestnancov z odštepných závodov.

Čo vlastne Etický kódex predstavuje? Tento dokument je jedným štandardom pravidiel a noriem správania sa štátneho podniku Lesy SR a jeho zamestnancov vo vnútri organizácie a vo vzťahu k externému prostrediu. Stáva sa jedným zo základných dokumentov štátneho podniku, vzťahuje sa na všetkých jeho zamestnancov a rovnako aj na ďalšie fyzické osoby, ktoré konajú v mene Lesov SR. Inak povedané, Etický kódex je istým "zhmotnením" predstavy nášho podniku o vyššej transparentnosti, čitateľnosti a priehľadnosti

vzťahov, ktoré Lesy SR majú a budujú s okolitým prostredím, ale aj vo vnútri podniku.

Ako teda vznikol Etický kódex nášho podniku?

Iniciatívu uplatňovania etického kódexu do značnej miery odštartovala pozícia, v akej sa Lesy SR nachádzajú z hľadiska vnímania odbornou i laickou verejnosťou. Ak by sme sa porovnali s renomovanými spoločnosťami svetového formátu, vidíme na základe prieskumov, že prestíž lesníckej profesie a podniku ako takého, bola donedávna pomerne nízka. Spôsob ako dosiahnuť v tomto zmenu vnímania je správať sa nanajvýš korektne. Dali sme si tú prácu a porovnali sme sa s niekoľkými takýmito spoločnosťami doma a vo svete a hľadali odpoveď, v čom je rozdiel vo vnímaní ich a nás, aké sú u nich a u nás vyznávané hodnoty. Okrem iného, aj na základe výsledkov tohto porovnania sme prišli k záveru, že etický kódex je veľmi dôležitý a je dôležité ho prijať ako jeden z krokov do tzv. "lepšej spoločnosti".

Vízia vedenia podniku o potrebe vytvorenia a prijatia Etického kódexu bola transformovaná do konkrétneho rozhodnutia o realizácii „Projektu Etický kódex Lesov SR, š. p.“ v júni 2004. Nasledovalo zostavenie pracovného tímu (júl 2004) a príprava samotného textu etického kódexu, ktorá trvala od júla do novembra 2004. Mimoriadne dôležité bolo v tejto súvislosti pracovné stretnutie – workshop – k Etickému kódexu a podnikovej kultúre Lesov SR, š. p. v účelovom zariadení Antonstál v novembri 2004. Toto stretnutie vytvorilo platformu pre prvé predstavenie textu etického kódexu, jeho analýzu a pripomienkovanie vybranými mienkotvornými autoritami podniku z rôznych odštepných závodov a úrovní riadenia. Cieľom pracov-

ného stretnutia bola ďalej diskusia k jednotlivým ustanoveniam Etického kódexu a princípom podnikovej kultúry Lesov SR, š. p. a samozrejme veľmi dôležitý bol brainstorming za účelom dopracovania vybraných pasáží kódexu.

Po vyhodnotení uvedených analýz bol návrh textu Etického kódexu zverejnený na pripomienkovacie konanie zamestnancom podniku, za účelom získania ďalších názorov, návrhov, ako s cieľom zohľadnenia nášho – lesníckeho pohľadu na problematiku etiky a etického konania. Návrh Etického kódexu bol zverejnený v priebehu novembra a decembra 2004 v prílohe časopisu Lesník, elektronickou poštou, prostredníctvom podnikového Intranetu a na nástenke na generálnom riaditeľstve. Výsledkom bolo takmer 60 akceptovaných pripomienok.

Dlho sme uvažovali nad filozofiou implementácie podobných dokumentov v iných podnikoch a snažili sme sa vyvarovať niektorých chýb, ktoré mali za následok podstatne nižšiu akceptáciu Etického kódexu zo strany zamestnancov. Tá naša filozofia implementácie nespočíva v jednoduchom odovzdaní Etického kódexu zamestnancom „oproti podpisu“ a vyžadovaní jeho dodržiavania... Práve naopak – realizovali sme a aj realizujeme rozsiahlu vysvetľovaciu kampaň, hovoríme o problémových bodoch, diskutujeme a zároveň počúvame našich ľudí – ich názor nás zaujíma. Aj preto bola v tejto súvislosti veľmi dôležitá séria interných seminárov pre všetkých riaditeľov odštepných závodov, ich námestníkov a vedúcich lesných správ, ako aj vedúcich odborov generálneho riaditeľstva o princípoch, ustanoveniach a aplikácii Etického kódexu, ktoré boli v Košiciach, Palárikove, Žiline, a nakoniec v Banskej Bystrici v januári tohto roku.

Vyvrcholením celého projektu tvorby a prijatia Etického kódexu bola oficiálna celoslovenská prezentácia Etického kódexu Lesov SR, š. p. za účasti ministra pôdohospodárstva, predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja, prednostu Krajského úradu v Banskej Bystrici, verejného ochrancu ľudských práv – ombudsmana, významných obchodných partnerov, mimovládnych organizácií, nárokových skupín, médií a ďalších pozvaných hostí, ktorá sa uskutočnila 3. februára 2005 v priestoroch Hotela Kaskády v Sielnici pri Banskej Bystrici. V rámci uvedenej prezentácie bol prítomným hosťom zo strany generálneho riaditeľa Lesov SR, Ing. Karola Vinša predstavený nielen samotný Etický kódex, ale aj naša vízia o jeho dôležitosti a proces jeho tvorby.

Týmto sa samozrejme proces implementácie nášho Etického kódexu nekončí. Odhladiac od činnosti Etickej rady Lesov SR, ktorá už rieši prvé podania o porušovaní Etického kódexu prostredníctvom etickej "horúcej linky", chceme naďalej diskutovať o etike a o etickom konaní. Naším zámerom je získavanie spätnej väzby o uplatňovaní Etického kódexu zo strany zamestnancov, budeme realizovať prieskum názorov vedúcich osobností firmy a odborníkov zodpovedných za zavedenie kódexu a pochopiteľne aj prieskum spokojnosti zamestnancov podniku na určenie toho, či je kódex správne uplatňovaný a či má pozitívny vplyv.

Na záver by som rád zopakoval našu spoločnú víziu, ktorou je také nastavenie pravidiel etického správania sa nášho podniku a našich zamestnancov, také nastavenie podnikovej kultúry ako je to obvyklé v dobre a múdro spravovaných spoločnostiach v celom modernom svete. ●

Podpis vyššej kolektívnej zmluvy

Jozef MARKO

Prezident Združenia zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku Ing. Karol Vinš a za Odborový zväz Drevo, lesy, voda predseda Ing. Borislav Majtán a 1. podpredseda Bc. František Suchanovský podpísali 18. januára v Banskej Bystrici Kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa na rok 2005 pre odvetvie lesného hospodárstva Slovenskej republiky. V najvýznamnejšom pracovno-právnom dokumente zamestnancov v lesnom hospodárstve obidve strany dohodli navýšenie tarifných miezd a príplatkov na rok 2005 o 6,9 %, čo pri očakávanej ročnej inflácii 3,3 % vytvára v tomto roku predpoklad na rast reálnych miezd zamestnancov v lesnom hospodárstve. Pre porovnanie, na rok 2004 bolo dohodnuté navýšenie len o 5,3 % a priemerná ročná inflácia predstavovala až

*Dialóg vedenia a odborov začína aj v tomto roku prinášať svoje ovocie
K. Vinš: „Úspešný rok 2004 vytvoril bázu na ďalší rozvoj podniku“*

7,4 %. Nová kolektívna zmluva vyššieho stupňa ďalej zlepšuje finančné podmienky zamestnancov počas ich práceneschopnosti, trvajúcej dlhšie ako 10 dní.

O niekoľko dní neskôr, 2. februára sa stretli predstavitelia vedenia so zástupcami Združenia závodných výborov OZ Drevo, lesy, voda pri š.p. Lesy SR. „Máme za sebou neľahký rok, plný diskusií, hľadania najlepších riešení, ale v konečnom dôsledku rok ekonomicky úspešný, ktorý vytvoril dostatočnú bázu na ďalší progresívny rozvoj podniku v tomto a nasledujúcich rokoch,“ uviedol pred predsedami závodných výborov jednotlivých odštepných závodov generálny riaditeľ Ing. Karol Vinš. Informoval ich o aktuálnom stave

posudzovania projektu transformácie a prioritách na rok 2005: „Naším cieľom ostáva korektná správa zvereného štátneho majetku a ďalšie zvyšovanie efektívnosti riadenia a hospodárenia podniku. Vytvorené finančné zdroje chceme vrátiť späť do lesa investovaním do moderných technológií a do vzdelávania a zlepšenia pracovných podmienok našich zamestnancov. Veľmi dôležitá bude pre nás implementácia nového informačného systému, ktorý bude chrbitovú kosťou transformácie podniku.“

Predstavitelia odborov boli oboznámení s návrhom nového pracovného poriadku, ktorí schválili s pripomienkami. Zároveň si zvolili na ďalšie štyri roky staronového predsedu – Bc. Františka Suchanovského. ●

Certifikácia lesov - krok k vyššej kvalite obhospodarovania

V pondelok 7. februára na pôde generálneho riaditeľstva Lesov SR zástupcovia urbárov, mestských a štátnych lesov prevzali z rúk rozvojovo – technického riaditeľa Ing. Jána Štefánika osvedčenia o účasti v certifikácii lesov.

„Pilotný projekt certifikácie je našim prihlásením sa k celosvetovému trendu získavať prostredníctvom nezávislého audítora dôkaz o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov“, povedal na margo certifikácie lesov vedúci Odboru lesnickej politiky a certifikácie lesov Ing. František Štulajter, CSc. „Tým v praxi preukazujeme naše stotožnenie sa s krédom nášho slávneho predchodcu, lesníka Jozefa Dekreta – Matejovie: *Zachovajme lesy potomstvu*“.

V rámci certifikácie boli posudzované zásady hospodárenia súkromných, mestských a štátnych lesníkov v regióne Zvolena a Banskej Bystrice. Na základe vystaveného osvedčenia budú môcť lesníci označovať drevo, vyťažené v týchto lokalitách ako surovinu, certifikovanú podľa slovenského systému certifikácie lesov. Okrem štátnych lesohospodárskych subjektov (Odštepne závody Slovenská Lupča a Kriváň) prevzali osvedčenie zástupcovia Mestských lesov Banská Bystrica, Lesného podniku mesta Zvolen, obecných lesov Očová, Poniky, Lubietová, Podkonice a ďalší. Celkovo bolo certifikovaných 81 000 hektárov lesa. ●

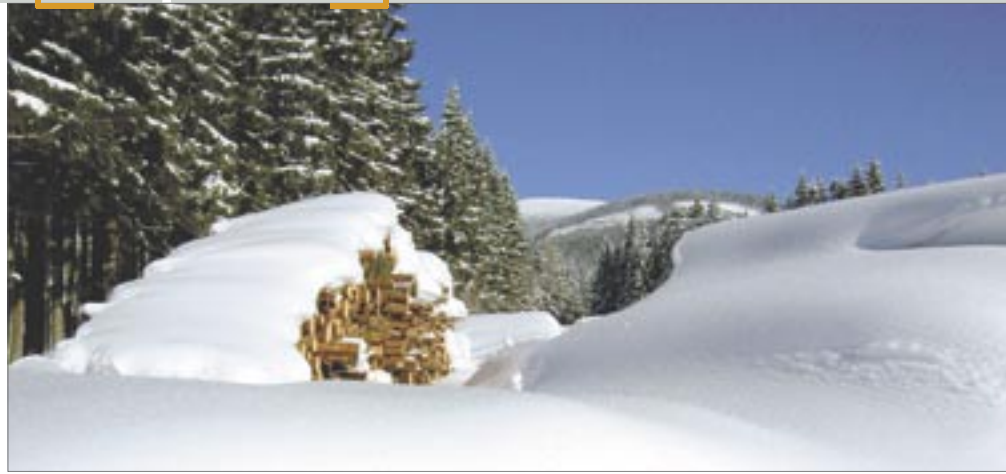
- go -

Kalamitné drevo na Orave zmizlo...

Ing. POLETA, Ing. LORKO
OZ Námestovo

Je to tak. Približne 150 000 m³ doteraz nespracovaného kalamitného dreva v obvode OZ Námestovo v januári skutočne zmizlo, ale zatiaľ len pod snehom.

Januárové výdatné trvalé sneženie narobilo veľa starostí pri dosiaľ takmer bezproblémovom spracovávaní kalamity. Husté sneženie takmer úplne znemožnilo prístup do lesa, kde bola na niektorých miestach aj 1,3 metrová pokrývka snehu. Preto neostávalo iné, len na nevyhnutný čas obmedziť práce v lese, kvôli čomu z Oravy odišli aj ťažbári z vypomáhajúcich OZ Žilina a Prievidza. Napriek problémom so sprístupňovaním ciest sa nezastavil odvoz drevnej hmoty zo skládok. Odvozu dreva by mala napomôcť aj nová lesná cesta, ktorá sa má podľa plánu vybudovať v obvode LS Oravská Polhora, ktorá je novembrovou veternou kalamitou najviac zasiahnutá. V neprístupnom teráne sú pri približovaní neodmysliteľným pomocníkom

lanovky, v prístupných lokalitách zase harvester spoločnosti Foresta Wood, a.s. Napriek nepriaznivému počasiu OZ počíta so spracovaním kalamity ešte v tomto roku. Do konca januára bolo spracovaných cca 42.300 m³ kalamitného dreva, z toho 25.700 m³ ešte v roku 2004.

Prácam v zasiahnutých oblas-

tiach sa pravidelne venujú aj regionálne noviny na Orave, ktoré svojimi článkami „Jeden závod na ťažbu nestačí, ťažia tri“ alebo „Sneh vyhnal z hory takmer všetkých“ podrobne informujú čitateľov o prácach v lese, ktorý je nielen svojou rozlohou stále najväčším a neodmysliteľným bohatstvom Oravy. ●

Novoťské furmanské dni

Ing. KONDELA, OZ Námestovo, LS Paráč

Dňa 5. 2. 2005 sa konal na Orave v obci Novoť I. ročník furmanských dní. Súťaže sa zúčastnilo 21 koní, z toho tri z Poľska. OZ Námestovo reprezentovali všetky 4 režíjné kone z Lesnej správy Paráč.

Súťažilo sa v 3 disciplínach:

- rýchlostný beh so saňami
- zručnosť v jazde so saňami s nákladom medzi brámkami
- silový ťah smc výrezu o dĺžke 8 m s hmotnosťou 1,2 m³ na vzdialenosť 30 m na čas

Furmanské dni s bohatou diváckou kulisou boli organizačne výborne pripravené. Napriek raňajšej teplote pod -20 °C (o množstve snehu ani nehovoriac) sa akcia spojená so sprievodným programom úspešne vydarila. Kone z LS Paráč sa predviedli veľmi úspešne, dominovali najmä v divácky najatraktívnejšej disciplíne - silový ťah a 1.miesto obsadili aj v rýchlostnom behu. ●

Prebudený záujem regiónov

Rozhovor s vedúcim nového strediska Biomasa Ing. Jánom Farkašom

Vedenie š.p. Lesy SR vo svojej stratégii riadenia podniku deklarovalo zámer ekonomické aktivity,

nesúvisiace priamo

s pestovaním lesa, riadiť procesne a líniovo. Preložené do slovenčiny to znamená, že tieto činnosti budú vyňaté z právomoci odštepných závodov, aby bolo možné ich transparentne riadiť a sledovať výkazy ich výnosov a strát. Preto boli vytvorené strediská Biomasa, Turizmus a Stredisko drevárskej výroby v gescii generálneho riaditeľstva a stredisko Chov koní, organizácie podliehajúce pod OZ Revúca. V rubrike Predstavujeme Vám postupne predstavíme jednotlivé strediská a ich vedúcich. Ako prvé predstavujeme stredisko Biomasa.

Od 1. januára tohto roka vzniklo v Lesoch SR nové stredisko Biomasa, ktoré zatiaľ pozostáva z troch prevádzok v Leviciach, Trenčíne a Rimavskej Soboty. Do konca roka začnú fungovať ďalšie prevádzky v Revúcej, Čadci, Námestove, Palárikove a Košiciach. O perspektívach novovytvoreného strediska, ktoré má už v roku 2005 vyprodukovať 100 000 ton energetickej štiepky, sme sa pozhovárali s jeho vedúcim Ing. Jánom FARKAŠOM.

- Skôr ako začneme hovoriť o zámeroch a konkrétnych číslach mi dovoľte, aby som aj touto cestou poďakoval hneď na úvod vedeniu štátneho podniku Lesy SR a osobitne generálnemu riaditeľovi Ing. Karolovi Vinšovi, ako aj kolegom na odštepných závodoch za podporu a pomoc pri naštartovaní nášho spoločného projektu výroby a predaja lesnej štiepky. V projekte sú myšlienky, návrhy, pripomienky, ale aj odhodlanie a elán mnohých našich zamestnancov a to všetko v súhrne predstavuje cenné know-how Lesov

Ing. Ján Farkaš

Ing. Jozef MARKO

SR. Som veľmi rád, že môžem byť súčasťou tohto tímu ľudí.

V tomto roku plánujete v porovnaní s rokom 2004 dosiahnuť až pätnásobný nárast výroby a predaja energetickej štiepky. Netrúfate si až príliš?

- Myslím si, že nie. Sme realisti. Najvyššou prioritou v minulom roku pre nás bolo získať verejnú akceptovateľnosť projektu a ja som presvedčený, že sa nám to po úspešných seminároch v Gabčíkove, Košiciach a na začiatku tohto roka aj v Trenčíne, podarilo. Prebudili sme v regiónoch záujem o energetickú štiepku u ľudí zo štátnej správy i samosprávy, u primátorov, starostov, prevádzkovateľov malých kotolní, ale napríklad aj u veľkého výrobcu elektrickej energie, akým Elektrárne Nováky nepochybne sú.

Aké argumenty ich presvedčili?

- Predovšetkým značná ekonomická výhodnosť využívania energetickej štiepky, pretože predpokladaná úspora v nákladoch na vykurovanie týmto médium v porovnaní napríklad so zemným plynom, je významná. Nezanedbateľný je aj prínos spalovania štiepky pre životné prostredie. Realizáciou regionálnych programov využitia lesnej štiepky vznikajú nové pracovné príležitosti. No a nesmieme zabúdať na záväzok Slovenskej republiky, že do roku 2010 bude až 12% výroby energií u nás zabezpečovaných z obnoviteľných zdrojov. Dnes je to iba 1,6 % z celkovej spotreby energie... Takže prebudíť by sa mali aj kompetentní na ministerstvách a vo vláde.

Vaše ambície určite umocnila aj novembrová kalamita, ktorá vytvorila obrovské zdroje predovšetkým neefektívne spaľovanej haluziny po spracovaní kalamitného dreva na postihnutých plochách, z ktorej teraz môžete vyrobiť energetickú štiepku.

- Áno, je to skutočne tak. Naše stredisko Biomasa sa bude podieľať v roku 2005 na spracovaní ihličnatej

Ing. Eduard Šebök, riaditeľ ENO Nováky, pri prezentácii možnosti využitia ihličnatej kalamitnej štiepky.

Ako zareagovali regióny

Lesy SR zorganizovali v uplynulých mesiacoch tri medzinárodné odborné semináre o výhodách a prínosoch výroby a spaľovania lesnej štiepky. Prinášame našim čitateľom chronologický prehľad s krátkym popisom jednotlivých akcií a aj s konkrétnymi výsledkami, ktoré po akciách nasledovali. Svedčia o tom, že energetická štiepka má na Slovensku skutočne veľkú budúcnosť.

1. Gabčíkovo, 6. október 2004.

Vyššie 240 účastníkov z celého Slovenska dostalo informácie o trojročných výsledkoch prevádzky pilotného regionálneho projektu v SES a.s. Tlmače. Ďalej im odprezentované špičkové štiepkovacie stroje Morbark, Bobr 80, Jencz, Brux a Grizzly.

Mesto Komárno od júna 2005 odoberie 20 000 ton štiepky, ďalšie mestá na juhu Slovenska – Nové Zámky a Šamorín pripravujú zmenu technológií a prechod na vykurovanie vďaka spaľovaniu lesnej štiepky.

2. Košice, 12. november 2004.

Viac ako 160 poslucháčov s veľkým záujmom sledovalo prezentácie z Dánska a Českej republiky, konkrétne z mesta Třebíč, ako aj nové projekty vo vzťahu k využitiu lesnej štiepky slovenských firiem INTECH Slovakia, ELBH Slovakia Ružomberok a DATATHERM Žilina.

Hneď po seminári zareagovali mesto Vranov a firma CHEMES Humenné, ktorá prejavila predbežný záujem o 30 000 ton štiepky. Reálne zvažujú výrobu tepla spaľovaním lesnej štiepky mestá Lučenec, Jelšava, Tisovec, Hnúšťa a obce Klenovec a Muráň.

3. Trenčín, 17. január 2005.

Opäť viac ako 160 účastníkov hľadalo odpoveď na otázku, či bude šanca umiestniť v rokoch 2005 – 2006 na domácom trhu 100 až 150 tisíc ton energetickej štiepky z kalamitných plôch. Na seminári vystúpil aj predseda Združenia miest a obcí Slovenska **Michal Sýkora**, ktorý podčiarkol význam akcie i samotného projektu.

Odpoveď na otázku dali Elektrárne Nováky ústami svojho riaditeľa, pretože len táto firma plánuje spáliť približne 30 000 ton štiepky ročne.

kalamitnej hmoty v objeme až 50 000 kubíkov. V tomto smere považujem za veľmi dôležité, že sa nám podarilo dohodnúť na spolupráci s už spomenutými Elektrárnami Nováky, kde plánujeme dodať v tomto roku približne 30 000 ton energetickej štiepky. Vďaka pochopeniu a podpore projektu zo strany riaditeľa tejto tepelnej elektrárne Eduarda Šeböka budeme môcť po vyriešení všetkých technických problémov do Zemianskych Kostolian dodávať lesnú štiepku z kalamitných závodov Beňuš, Čierny Balog, Revúca a Čadca. Prvé spaľovacie skúšky 1 500 ton štiepky sa majú uskutočniť do 15. mája. Už dnes však môžeme povedať, že logistika dodávok je na 85 % vyriešená, ostáva ešte doriešiť manipuláciu so štiepkou priamo v elektrárni.

Ste iba na začiatku, ale prvé úspechy už predsa len máte za sebou. Na prelome rokov sa vďaka spolupráci Lesov SR a spoločnosti Termonova stala Nová Dubnica prvým mestom na Slovensku, ktorého byty sú vykurované teplom, vyrobeným spaľovaním lesnej štiepky. A to všetko, pokiaľ viem, ste dosiahli s jediným štiepkovačom...

- Ale ďalších päť už je na ceste, zatiaľ si pomáhame cudzími štiepkovačmi. Do začiatku júna budeme mať k dispozícii túto novú výkonnú techniku. A práce môže byť pre tieto špeciálne stroje a ich obsluhu viac ako dosť, veď kalkulované zdroje drevnej hmoty vhodnej na štiepkovanie predstavujú v rámci Slovenska až 1,6 mil. metrov kubických. Neuspokojujeme sa však iba s komerčným využitím energetickej štiepky. V spolupráci s Lesníckym výskumným ústavom vo Zvolene pripravujeme ekologický projekt využitia popola ako druhotného produktu spaľovania, ktorý plánujeme pri zalesňovaní bodovou aplikáciou vrátiť do lesa ako cenné hnojivo, upravujúce ph-reakciu pôdy v imisne zaťažených oblastiach.

Z vašich doterajších odpovedí je zrejme, že veríte v úspech projektu a viete aj, ako ho dosiahnuť.

- Nie je dôvod neveriť, pretože Lesy SR vytvárajú všetky organizačné a technické podmienky na postupné zvyšovanie výroby energetickej štiepky a potvrdzujú tak svoju ambíciu stať sa lídrom na slovenskom trhu s touto komoditou budúcnosti. Som presvedčený o tom, že nová energetická politika Lesov SR je výbornou investíciou na prudko sa rozvíjajúcom sa trhu obnoviteľných zdrojov energie v Európskej únii. ●

Úvodné vystúpenie predsedu ZMOS-u 17.01.2005 v Trenčíne

Z ČESKÝCH A MORAVSKÝCH LESOV

8. září 2003 - Ministr zemědělství Jaroslav Palas odvolal z funkce generálního ředitele Lesů ČR Jiřího Olivu. Ministerstvo odvolání zdůvodnilo mimo jiné chybami v hospodaření podniku. Výměna Olivy za Vyslyšela měla podle ministra zemědělství Jaroslava Palase přinést zlepšení hospodářských výsledků a razantnější přístup k řešení problémů. Oliva tehdy uvedl, že pro odvolání nemá žádné vysvětlení. Upozornil však, že v minulých měsících pocítoval tlaky z úrovně podnikatelských aktivit v lesním hospodářství. Olivu, který stál v čele Lesů ČR 11 let, ve funkci nahradil devětatřicetiletý Kamil Vyslyšel, který dosud pracoval jako náměstek v Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů.

11. září 2003 - Vyslyšel vyměnil ekonomického šéfa firmy; do funkce jmenoval šéfa českokrumlovské lesní správy Zdeňka Cábua.

1. října 2003 - Novým výrobně-technickým ředitelem LČR se stal Vladimír Blahuta, jenž dosud pracoval jako vedoucí střediska Frýdek-Místek lesnicko-dřevařské společnosti CE Wood.

6. října 2003 - Nové vedení Lesů ČR zahájilo revizi všech smluvních vztahů s obchodními partnery.

8. října 2003 - Server Euro-Online uvedl, že prvním výsledkem revize smluv podniku bylo zjištění, že Lesy ČR vyplatily PR agenturám téměř sto milionů korun, a to bez výběrového řízení.

13. října 2003 - Vyslyšel oznámil, že nové vedení podniku si nechá udělat audit hospodaření podniku.

12. května 2004 - Z prověrky Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) vyplynulo, že LČR prodávaly v letech 2001-2003 dříví za nevýhodných podmínek a přišly tak o několik desítek milionů korun. Podnik také neoprávněně nakládal s finančními prostředky a uzavíral dodavatelské smlouvy bez výběrových řízení.

1. července 2004 - LČR vypo-

Rozhodnutí ministra zemědělství Jaroslava Palase

ČTK

PRAHA - Vývoj situace ve státním podniku Lesy České republiky (LČR) od září 2003, kdy byl z funkce generálního ředitele odvolán Jiří Oliva a nahrazen Kamilem Vyslyšelem:

věděly smlouvu s Hradeckou lesní a dřevařskou společností, která pro LČR obchodovala zhruba 30 procent dříví.

11. listopadu 2004 - LČR požádaly Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), aby prověřil obchodní smlouvy podniku uzavřené bývalým vedením.

14. ledna 2005 - ÚOHS zahájil správní řízení se státním podnikem LČR; podezřívá jej ze zneužití dominantního postavení na trhu. Firma se ho mohla dopustit na přelomu let 2004 a 2005, když vypověděla smlouvy soukromým lesním společnostem.

15. ledna 2005 - LČR ukončily k tomuto datu všechny smlouvy, jež na práce v lesích uzavřelo bývalé vedení firmy. LČR to oznámily již před několika dny. Lesní společnosti se budou muset zúčastnit

nových výběrových řízení. Své rozhodnutí LČR opřely o zjištění ÚOHS, podle kterého jsou minulé smlouvy v rozporu se soutěžním právem. Rozhodnutí LČR vyvolalo mezi lesními firmami bouři nevole a vznesly požadavek na výměnu vedení LČR.

17. ledna 2005 - Největší české lesnické firmě CE WOOD dal za pravdu Krajský soud v Hradci Králové. „Soud předběžným opatřením zakázal Lesům ČR bránit firmě CE WOOD ve výkonu práv a plnění povinností z celkem 27 smluv o provádění pěstebních činností a o prodeji a nákupu dříví,“ sdělila ČTK společnost CE WOOD. Soud jí zároveň uložil, aby ve věci podala žalobu.

19. ledna 2005 - Ministr zemědělství Jaroslav Palas odvolal Vyslyšela z funkce generálního ředitele LČR.

Kamil Vyslyšel podle Palase řídil společnost špatně. ●

Ministr odvolal šéfa Lesů ČR

19.01.2005 Ministr zemědělství Jaroslav Palas odvolal z funkce generálního ředitele státního podniku Lesy ČR. Za dobu vedení společnosti Kamilem Vyslyšelem se kolem firmy nakupila řada problémů, zdůvodnil ministr televizi Nova své rozhodnutí.

„Chci aby došlo k uklidnění celkové situace v lesním hospodářství,“ řekl Palas televizi.

„Je to jeho rozhodnutí a jako ministr na něj má právo,“ zdržel se komentáře sám odvolaný manažer Vyslyšel. Do funkce ho jmenoval před více než rokem právě Jaroslav Palas.

Kolem Lesů ČR se v posledních měsících vynořilo několik problémů, které šéfovi podniku nakonec

zlomily vaz.

Nejaktuálnějším případem je zpráva, že antimonopolní úřad podezřívá Lesy ČR ze zneužití postavení na trhu. Firma se ho mohla dopustit na přelomu loňského a letošního roku, když vypověděla smlouvy soukromým lesním společnostem.

Některé z nich ale jejich ukončení odmítly a v práci v lesích pokračují, jako například zlínská CE Wood. Pokud by soukromé podniky musely podepsat nové smlouvy, Lesy ČR by převzaly do vlastní režie asi 40 procent obchodu s vytěženým dřevem.

Podniku patří více než polovina lesů v zemi a ročně z nich vytěží kolem 7,5 milionu krychlových metrů dřeva. ●

Medzinárodný projekt TFMA

Mgr. Dagmar SÉLEŠOVÁ - ÚVVP LVH SR

Po niekoľko-ročnej úspešnej práci v oblasti medzinárodných projektov sa Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SR v minulom roku opäť zapojil ako partner do projektu EÚ programu Leonardo da Vinci „Vzdelávanie v oblasti monitoringu a hodnotenia stavu lesa“.

Bulharský koordinátor Vedeco-technický lesnícky zväz si okrem ústavu prizval do partnerstva ešte Technický inštitút OIKO z Grécka, Strednú odbornú školu vo Värnamo zo Švédska a Lesnícku univerzitu v Sofii z Bulharska.

Cieľom 18-mesačného projektu je poskytnúť metodiku vzdelávania ako aj študijné materiály z oblasti ochrany lesov a životného prostredia pre rôzne skupiny používateľov počnúc študentami stredných odborných škôl, univerzitných študentov až po odborníkov a manažerov.

Pocit zodpovednosti za ochranu nášho najväčšieho bohatstva – prírody bol dôvodom zamerať sa v projekte na monitorovanie stavu lesa a životného prostredia v spoločnom európskom „dome“, ktoré sa bude realizovať prostredníctvom založenia partnerstva medzi školami a univerzitami na jednej strane, verejnými, neziskovými a ziskovými organizáciami na strane druhej. Tieto si navzájom vymenia svoje skúsenosti a podľa toho naplánujú ďalšie pracovné aktivity.

Výsledkom projektu bude:

- vzdelávací multi-mediálny produkt a manuál z oblasti monitoringu a hodnotenia stavu lesa
- návrh vzdelávacích modulov v tejto oblasti, na základe prípadových štúdií
- vzdelávanie rôznych cieľových skupín
- web stránky partnerov s priebežne aktualizovanými on-line informáciami.

Hlavný prínos projektu spočíva v poskytnutí nástrojov vzdelávania pre monitoring a hodnotenie stavu lesov po prvý krát v Európe. Navrhnuté inovatívne odborné vzdelávacie produkty budú k dispozícii širokému spektru používateľov – študentom, odborníkom, manažérom a administratívnym pracovníkom a propagované pre využitie na medzinárodnej úrovni.

Medzi ďalšie dôležité prínosy patria:

- podrobná teoretická prezentácia problematiky monitoringu a hodnotenia stavu lesa v Európe pre cieľové skupiny
- tvorba vzdelávacieho produktu na základe prípadových štúdií pre rôzne stupne odborných znalostí
- implementácia diferencovaných prístupov vzdelávania pre rôzne cieľové skupiny
- iniciovanie zmien vo vzdelávaní v oblasti monitoringu a hodnotenia lesov v stredoškolských a univerzitných študijných programoch. ●

Novembrové pracovné stretnutie partnerov v Bulharsku

EVA MÁZIKOVÁ

Keďže mamička pochádza z Liptovského Trnovca, môžem povedať, že už odmalička som celé leto strávila v tom najkrajšom prostredí Slovenska – v Tatrách. V horách som vždy tankovala energiu a veruže aj kondíciu. Pretože sme podnikali túry a prechádzky, zbierali huby, čučoriedky, šišky... Veď už len ten vzduch uzdraví. Farba stromov ukludní, a keď vietor fúka a kolíše hrivami ihličnatých stromov – je to ako klasická hudba, ktorá ma pomaly dostáva do duševnej pohody.

Aj teraz sa vždy teším, keď trávim čas v horách, samozrejme už s mojou rodinou. Pretože len tam nájdeme klud a spokojnosť aj bez slov. Treba sa o lesy starať tak, aby to bola budúcnosť pre naše deti a vnukov! Aby sa zachovala príroda. ●

Pozdravujem všetkých čitateľov
Vaša Eva Máziková

O štihlostnom koeficiente, lesnej zmesi a polesiach

Je známe, že historicky najnižšia teplota bola na území Slovenska nameraná 11. februára 1929. Ortuť teplomera vtedy vo Viglaší zostúpila na mínus 41,5 °C. Menej sa už vie, že tento pozoruhodný údaj bol zaznamenaný vďaka pozorovaniam lesníkov na viglašskej správe. Napriek tomuto rekordu sa však dlhodobo najchladnejšie miesto Slovenska nachádza niekde celkom inde. Je ním Oravská Lesná. To, že v poslednom čase sa táto obec z hlásení o počasí akosi vytratila nesúvisí s globálnym otepľovaním, ale je dôsledkom preferovania údajov z profesionálnej meteorologickej stanice v Liesku. Vraj, „aby sme nekazili slovenský priemer“, úsmevne hovoria kolegovia z miestnej lesnej správy. Okrem tvrdých zím je však Erdútka, čo je starý názov Oravskej Lesnej, držiteľom aj iného, sociálneho, rekordu. Historici sa zhodujú, že táto drevorubačská obec bývala azda najchudobnejšou na Slovensku...

Na majetky možno aj kedysi najchudobnejšia, no určite nie na húževnatých, pracovitých ľuďoch. Platí to dodnes aj o tunajších lesníkoch. Jedným z nich je Ing. Anton KONDELA, samostatný technik pre ťažbovú činnosť na Lesnej správe Paráč, patriacej pod Odštepňý závod v Námestove.

„O aké peniaze nám ide...?!“

Ján MIČOVSKÝ

Začať tu dnes rozhovor inak, ako kalamitou sa azda ani nedá....

Na správe nám v novembri padol ročný etát a ešte dačo k tomu. Z 27.000 tisíc kubíkov sme zatiaľ spracovali tritisíc. Zlé je, že k vetrovej kalamite, ktorá postihla najmä staršie porasty, v januári pribudla ďalšia kalamita z námrazy. Tú ešte nemáme presne zaevidovanú, pretože poldruhametrový sneh mnohé doliny úplne odrezal. Naši lesníci dnes s kalamitou večer zaspávajú a ráno vstávajú. A plačú nad ňou...

Plačú ?!

Plačú! Plačú, ako nad svojim dieťaťom, keď trpí! Nejde o zvládnutie kalamity, tú iste spracujeme, napokon podobná pohroma v osemdesiatom piatom bola ešte väčšia. Spracovaním kalamity sa však nič nekončí, ale len začína. Príde úloha obnoviť horu a s tým množstvo otázok. Mrzí ma, že sa nevieme poučiť z histórie a radšej sa stále učíme na vlastnej koži. Starý lesník vie toho o lese veľa, no ľudia, keď zostarnú sú pomaly na smiech a často nepočúvame názory v ktorých sa odzrkadľuje ich životná skúsenosť. Skúsenosť vyčítaná nie z kníh, ale z vlastnej hory. Lesník sa musí hádať s vedátorom, ktorý vidí len štihlostný koeficient, no nevidí a nevie to, čo horár. Horár, ktorého mnohoročná skúsenosť naučila rozoznávať čo jeho lesu pomáha a čo mu škodí.

Znie to pekne ! No, má náš lesník možnosť stráviť na svojom obvode celý život a poznať dôverne

svoj les?! Myslím, že mu to častými organizačnými zmenami veľmi neumožníme....

Hovorí sa, že lesník by mal ísť do hrobu vo vlastnom dreve, ktoré si dopestoval. Bolo by naozaj správne, ak by sme dokázali stabilizovať lesníkov na konkrétnom obvode tak, aby mohli svoje životné dielo dotiahnuť až do konca. Aby svoje jedinečné skúsenosti, ktoré získali z konkrétnych porastov v konkrétnych podmienkach čo najlepšie využili v prospech lesa, ktorý po nich ostane. V časoch ustavičných zmien je to však skôr ilúzia a povzdych. V takej premenlivej atmosfére sa nedarí ani lesu, ani ľuďom...

Vráťme sa k „vedátorom a ich štihlostnému koeficientu“. Mne sa napríklad smrekové mladiny okolo ktorých práve kráčame vidia príliš husté...

Ďakujem, nahrali ste mi...! V škole sme sa možno aj učili, že takáto hustota smrekových mladín je priveľká, že vedie k predčasnému a neprimeranému vyvetveniu a následne k slabej korune. Tunajšia skúsenosť nás však učí niečo iné. Ak chceme mať porasty stabilné, takýto zásah, ako tu vidíte je primeraný a nesmieme ho robiť silnejší! V opačnom prípade sa stromy prestávajú navzájom podopierať a pod ťarhou námrazy padajú. Niet nič horšie, ako keď do čerstvého silného zásahu príde námraza, najmä v prebierkach. A preto vôbec nesúhlasím s názorom, že za decénium treba ro-

biť len jeden silnejší zásah. Výchovné zásahy v tunajších porastoch treba robiť častejšie a slabšie. Viem, je to predovšetkým otázka peňazí, no ja sa s pýtujem o aké peniaze nám ide!? Tie okamžité, alebo celkové? Deceniálne náklady nám v prípade dvoch zásahov nepochybne stúp-

nu, no stodvadsať ročné budú nižšie. Pretože práve takto obmedzíme následky kalamít, či aj kalamity samotné! V lese nám musí ísť o dlhodobú efektívnosť, veď les nerastie desať, ale stodvadsať rokov. Keby naši predkovia rúbali les podľa okamžitých nákladov a ziskov, tak by sme dnes už žiadne lesy nemali... A rovnako je to so škôlkami. Viem, že centralizovaná výroba je lacnejšia. Ale nik ma nepresvedčí, že sadenice získané z dobrých miestnych zdrojov a dopestované blízko miesta, kde budú rásť sú pre les tou najlepšou alternatívou. Likvidácia malých škôlok kvôli nákladom nie je dobré riešenie. Hodnota týchto škôlok je predsa v niečom inom.

Dobre, no lesnícky idealizmus, pri ktorom nebudeme vidieť náklady by nám asi v konečnom dôsledku nepomohol. Azda nám treba hľadať tú správnu mieru medzi potrebami a možnosťami... Kolega Ing. Bruchánik nedávno priniesol z Rakúska prekvapivé informácie o tom, že tamojší lesníci robia v mladinách oveľa menej prezávok ako my a funguje to...

Neviem ako je to v Rakúsku... Poriadne neviem ani ako je to na iných našich závodoch. Akosi sa v tejto transformácii uzatvárame sami do seba, málo hovoríme o svojich názoroch. Mali by sme sa v podniku viacej stretávať, otvorene o všetkom hovoriť, vymieňať si skúsenosti...

Napríklad aj o spôsobe kŕmenia zveri, ktorý tu používate...

Prečo nie, ten sa nám tu naozaj osvedčil. Ekologická rovnováha nie je filozofická kategória, ale hľadanie reálnej cesty, ktorou nám treba kráčať. A toto kŕmenie je celkom dobrý príklad. Pri extrémnej snehovej vrstve, ktorá je tu pravidlom, nám robila jelenia zver mimoriadne veľké škody ohryzom a najmä ohryzom. Pred siedmimi rokmi sme sa rozhodli tomu brániť pomocou intenzívneho prikrmovania lesnou zmesou vlastnej výroby. Aj pred tým sme prikrmovali kvalitným senom a lesozmesou, škody na porastoch však neubúdali. Príčina bola v tom, že zver sice dostala kvalitné jadro i objemo-

Tu vyrábame našu zmes

vé krmivo, no nedostala to, čo jej živiaci trakt prirodzene potreboval a čo si preto získavala poškodzovaním „našich“ drevín. Rozmýšľali sme ako uspokojiť aj túto jej prirodzenú potrebu. K tomu sme sa rozhodli využiť kŕmnu zmes, ktorá sa bude čo najviac podobať tomu, čo zver rada ohryzá. Základnou podmienkou bolo, aby takáto náhrada bola čerstvá. Začali sme skúšať rôzne pomery čečiny, ohryzových drevín, sena, letniny a jadra. Všetko sme to rezali a následne šrotovali. Potom sme pozorovaním zistovali najvhodnejší pomer. Chcelo to istý čas, lebo zver si potrebuje na takúto náhradu najprv zvyknúť. A keď sa tak stane, potom je nutná pravidelnosť prikrmovania. V opačnom prípade sa zver začne obzerať po čerstvej potrave napriek tomu, že má dostatok sena i jadra. Ak jej však čerstvú zmes denne dodávame udržme ju v okruhu 200 metrov okolo krmelcov. Najväčším nepriateľom tohto systému je, ako inak, človek. Konkrétne zberači zhodov, ktorí sa pustia po „tore“ a celý „rúdel“ dokážu rozohnať na široko-dáľko....

Po čom sa to pustia a koho dokážu rozohnať ?!

Aha, vy nerozumiete tunajšej poľovníckej terminológii. „Tor“, to je chodník zveri vyšliapaný v snehu. A „rúdel“ je črieda... Veľkou výhodou stabilizovania zveri na malom území pomocou lesnej zmesi v blízkosti krmelcov je aj možnosť jej presného evidovania a posudzovania. Veď napríklad chovnosťou jelenov sa zaoberáme dosť, no zanedbávame jelenice, ktoré sa na prenose genetických informácií podieľajú rovnako. Takisto pridávanie látok potrebných na podporu rastu parazita, napríklad fosforu z jedle, možno pri tomto spôsobe kŕmenia účinne použiť. Samozrejme, nič nového sme nevymysleli, len

sme oprášili vedomosti našich otcov. Neslobodno sa však unáhliť v záveroch, lebo jelen rastie 14 rokov a najmä v prvej vekovej triede je otázka selekcie veľmi otvorená.

Nie je však pri takomto vysokom stave snehu zver sústredená pri krmelcoch ľahkou obeťou vlkov?

Vlkov je tu veľa, sú naozaj premnožené. Myslím, že sa to s ich ochranou silne preháňa. Niekedy mám pocit, že nechrátime vysokú, ale vlka. Opakujeme prípad krkavcov, ktorých stavy sa ochranou zvýšili na neprimeranú úroveň. Hľadanie rovnováhy v prírode je veľkou výzvou pre človeka a akékoľvek extrémny sú vždy škodlivé. A čo sa týka vlkov, aj v tomto smere sa intenzívny spôsob prikrmovania ukázal ako výhodný. Bieda totiž dáva dohromady nielen ľudí, ale aj zver. A máme odskúšané, že vysoká, keď je v najťažšom období zgrupovaná v „rúdoch“ pri krmelcoch sa dokáže pred vlkom úspešne brániť.

Aká je celková spotreba vašej lesnej zmesi tu na správe? A ak je vaše kŕmenie naozaj také účinné, prečo ho „nevyvážate“ aj na iné závody?

Tu v tomto veľkom revíri potrebujeme počas sezóny takých 250 q, pričom na krmelcoch máme stiahnutú vysokú zver z vyše 4 tisíc hektárov. A s vývozom to vôbec nie je jednoduché, lebo nevyhnutnou podmienkou toho, aby zver túto zmes brala je jej čerstvosť. Od výroby po spotrebu môže uplynúť maximálne 4 – 5 dní. A to je príliš málo na to, aby bolo možné zmes distribuovať na väčšie vzdialenosti. Ak by zmes dlhšie postála začne v nej prebiehať fermentácia a zveri prestáva chuť. Veľmi by sme však doporučovali všetkým kolegom z ihličnatých oblastí, ktorí majú problémy so škodami spôsobenými lesnou zverou, aby vyskúšali náš recept. Vysoké škody, ktoré sme tu po zime pravidelne mávali sa behom siedmich rokov prikrmovania našou zmesou znížili na minimum, ba povedal by som, že v posledných troch rokoch vymizli úplne.

Recept z Oravy

Zabezpečovať ekologickú rovnováhu medzi zverou a jej životným prostredím je jednou z úloh lesníkov a poľovníkov. V tomto smere máme na Lesnej správe Parač skúsenosť s ktorou sa chceme s čitateľmi Lesníka podeliť. Ide o výrobu lesnej krmnej zmesi pomocou ktorej sa nám podarilo významne znížiť škody jeleňou a srnčou zverou spôsobovanou ohryzom a odhrýzom ihličnatých drevín. Začali sme s tým pokusne pred siedmimi rokmi a dnes už máme odskúšaný recept, ktorý sa nám veľmi osvedčil. Škody zverou, ktoré na našej správe bývali mimoriadne veľké sa vďaka prikrmovaniu lesnou zmesou výrazne znížili, v posledných rokoch sú prakticky nulové!

Lesnú zmes vyrábame z nasledovných zložiek:

1. Smreková a jedľová čečina .....70 %
2. Lúčne seno .....10 % až 20%
3. Jadrové krmivo .....10 % až 15 %
4. Letnina (malinčie, žihľava, letorasty listnatých drevín) .....0 % až 10 %

Smrekovú a jedľovú čečinu získavame z rubných ťažieb, pričom používame vetvy do priemeru 2,5 cm. Čečinu porežeme spolu s lúčnym senom na rezačke na rezanku o dĺžke 2 až 5 cm a získanú zmes následne pomelieme na šrotovníku o priemere sita 10 mm. Napokon pridáme nahrubo zošrotované jadrové krmivo (jačmeň, pšenica, kukurica, šípky, plody jarabiny). Lesnú zmes sypeme takmer denne do válovov na jadrové krmivo, ktoré sú umiestnené pod rebrinami v zásobníkových krmelcoch.

Medzi výhody používania krmnej zmesi patrí okrem zníženia škôd aj:

- Možnosť pridávania vitamínov, minerálov a liečiv do krmiva a záruka ich prijatia zverou
- Vysoký obsah vlákniny a vody
- Zlepšenie kondičného stavu zveri a zvýšenie bodovej hodnoty
- Trvalé zdržiavanie sa zveri v blízkosti krmidiel, možnosť jej evidencie a kontroly

Naše skúsenosti s výrobou a použitím vlastnej lesnej krmnej zmesi sa vzťahujú na klimaticky drsné územie hornej Oravy. Bolo by pre nás zaujímavé vedieť, či podobné výsledky je možné dosiahnuť aj inde. Ak máte o náš recept záujem, alebo používate iný osvedčený postup, radi sa s vami skontaktujeme. ●

Kolektív LS Parač, Oravská Lesná, OZ Námestovo

➤ Prerušíme túto zaujímavú tému (recept na výrobu krmnej lesnej zmesi ponúkajú kolegovia z Oravskej Lesnej k dispozícii čitateľom LESNÍKA na inom mieste) a zjídeme k tam-tej ťažbovej skupine. Prekvapuje ma, že v týchto podmienkach tu vidím „úkátečko“...

Na miestach s miernejšími svahmi sa uplatní aj tento traktor, ktorý dokáže denne spraviť až 25 kubíkov. Pri rozoberaní kalamičných hromád ukrytých pod snehom sa však nemožno veľmi ponáhľať. Drevu je rôzne napružené a vytvára množstvo nebezpečných situácií. Chlapi vedia o tom svoje....

Cestou sme na stromoch videli veľa vtáčích búdok...

Kolega Anton Kondela absolvoval za posledných pätnásť rokov celkom zaujímavý pracovný exkurz po organizačných jednotkách závodu. Oravskú Lesnú pri tom však ani raz neopustil. Začínal na veľkej Lesnej správe Parač, ktorá sa zmenila na tri poľesia a následne na dve menšie lesné správy. Ak by mohol, rozhodol by sa na základe svojej skúsenosti pre poľesia. Vidí sa mu, že aj terajší zámer vytvoriť veľké lesné obvody riadené OLH s jedným - dvomi lesníkmi by mohli funkčnosť bývalých poľesí v mnohom pripomínať.

„Len sa to možno bojíme tak pomenovať“, hovorí.

V Odštepnom závode Námestovo sa nápaditosť a tvorivosť darí. Úspech celoslovenskej súťaže DREVORUBAČ, či expozície Múzea lesníctva na Orave sú toho dobrými príkladmi. Zaradiť sem možno aj „vynález“ krmnej zmesi, ktorej výrobu a distribúciu denne obetavo zabezpečujú popri ostatných úlohách lesníci z LS Parač. Zdá sa, že si tu naozaj rozumejú a pomáhajú. A to je dobre, lebo na Orave je možno zdravo, no nikdy tu nebyvalo ľahko. ●

Malý ekonomický slovníček

KARTEL – jedna z foriem združovania podnikov. Je to zmluvné spojenie podnikov, ktoré si zachovávajú svoju právnu a ekonomickú samostatnosť.

KAUCIA – druh záruky, ktorá slúži na to, aby sa dodržali zmluvné podmienky, resp. splnili prevzaté záväzky. Záloh sa skladá v hotovosti, v cenných papieroch alebo sa za povinnú stranu zaručuje banka.

KOLANCIONOVANIE – porovnávanie záznamov v účtoch, kontrola ich správnosti a úplnosti.

KOMANDITNÁ SPOLOČNOSŤ – typ obchodnej spoločnosti. Zakladá sa tak, že aspoň dve osoby uzavrujú spoločenskú zmluvu o uskutočňovaní podnikateľskej činnosti pod spoločným obchodným názvom a s tým, že

Ochranári nás pred časom požiadali o spoluprácu, že chcú v lese stabilizovať niektorých hniezdíčov. Prečo nie, vyšli sme im v ústrety a búdky sme rozmiestnili spolu. Myslí, že s ochranármi zbytočne bojujeme, treba sa snažiť spolupracovať s každým, kto má vzťah k lesu. A kto ho nemá, tomu ho treba pomôcť nájsť. Máme tu diviáciu oborku, chceli by sme k nej v tomto roku urobiť priamo od školy náučný lesný chodník. A okrem iného pripomenúť aj slávu jedinečnej úvratovej lesnej železničky zo Zákamenného do Ošhadnice, ktorej trať prechádzala aj popred budovu terajšej správy. Kysučania boli šikovnejší a trochu nám tú slávu ukradli. Ale veď my sa nedáme...!

zodpovednosť za záväzky spoločnosti je aspoň u jedného člena neobmedzená (nazýva sa komplementár) a zodpovednosť iného člena (nazýva sa komandista) je obmedzená výškou jeho majetkového vkladu. Komandistov aj komplementárov môže byť viac.

KOMPENZÁCIA – vyrovnávanie splatných vzájomných záväzkov a pohľadávok bez použitia hotových peňazí.

KONTOKORENT – forma bežného účtu, ktorý vedie banka klientovi, a ktorým sa po vzájomnej dohode automaticky zabezpečuje poskytnutie úveru v prípade, keď klient nemá dostatok peňazí na úhrady svojich záväzkov.

KVITANCIA – potvrdenka o splnení záväzku alebo jeho časti. ●

Niektoré poznatky z výroby sortimentov dreva harvestormi v porastoch

Ing. Jozef KERN, CSc.

Mechanizovaná výroba sortimentov v porastoch harvestormi sa stále zväčšuje. Jej počiatky v Európe siahajú do 60-tych rokov minulého storočia, keď sa začalo s vývojom harvestora v Škandinávii na báze rýpadla. V súčasnosti je veľká rozmanitosť základných strojov a spôsobov ich pohybu (univerzálny kolesový traktor, vyvážacia súprava, rýpadlo kolesové, pásové, kombinované s kráčajúcimi ramenami, špeciálny jednoúčelový podvozok kolesový, pásový, kombinovaný alebo len s kráčajúcimi podperami). Táto je tak rozsiahla, že Kuratórium lesných prác v Nemecku harvestory roztriedilo podľa výkonu motora na kategórie: do 70 kW, 71-140 kW a nad 140 kW. Prudký rozmach mechanizovanej výroby sortimentov harvestormi v strednej Európe (v Nemecku a Rakúsku) nastal pred viac ako 10 rokmi pri likvidácii kalamít, spôsobených víchricami Vivian a Wiebke. Zároveň sa tam rozšírila aj produkcia harvestorov na pásových rýpadlách z prevádzkových (väčšia stúpavosť) a ekonomických dôvodov (nižšia nadobúdacia cena). Vysokomechanizovanú výrobu sortimentov v porastoch realizujú aj u nás už 30 rokov Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik, Odštepňový závod Malacky. V ostatnom čase ju overujú aj Lesy SR, štátny podnik, Banská Bystrica. Dochádza k zdokonaleniu tejto technológie, keď harvester a vyvážacia súprava sortimentov sa integrujú do jedného ťažbového stroja – harvardera (forwardera, forvestera, či combi stroja). Pôvodcami sú škandinávci. Medzi prvý sa radí Pika 828 Combi. Uvádzajú sa mnohé prednosti takéhoto zariadenia – ekologické, ekonomické i ergonomické. Harvardery pracujú aj v Kanade – napríklad vyvážacia súprava Timbco 820 s harvestorovou hlavicou Rotobec RSG-250 B. V ostatnom čase sa harvardery tak

zdokonalili, že vyrábané sortimenty sa ukladajú na ne priamo bez dotyku so zemou.

Pracoviská vysokomechanizovanej výroby sortimentov sa majú náležite pripraviť. Ide o vyznačenie pracovných liniek, v predrubných porastoch tiež cieľových stromov, ako aj miesta ukladania sortimentov, odvoz ktorých sa môže riadiť najnovšími logistickými metódami a využitím satelitnej navigácie. Rozstup liniek sa sice riadi dosahom ramena s harvestorovou hlavicou, ale sú zverejňované mnohé prípady, keď najmä v porastoch rubných sa stromy priťahovali k harvestoru iným prostriedkom, pričom sa predtým spílili motorovou pílou. Okrem obvyklých 20-30 m sa často uvádzajú rozstupy liniek 40 m. V Kanade, kde sa z hlavných liniek kolmo na ne robia pomocné, v súčte ich plocha nesmie prekročiť 25 % z ťažených porastov. V Španielsku a Portugalsku na zväčšenie rozstupov liniek sa na harvestory inštalujú priťahovacie navijaky na stromy zoťaté motorovou pílou mimo dosahu harvestorovej hlavice.

Navrhuje sa tiež ich príprava 2-3 roky vopred, aby sa okrajové stromy dostatočne stabilizovali. Šírka liniek 5 m sa považuje za všeobecne prospešnú. Na zníženie poškodenia narúšaním a utláčaním jazdami strojov sa zaužívalo ukladanie vetiev, vrchovcov, suchárov a nepredajného dreva na ich povrchu. V Kanade výskum zisťoval, akú hrúbku tohto materiálu možno považovať za vhodnú, kedy poškodenie pôdy je minimálne. Väčšia vrstva ako 20 cm pásovým harvestorom spôsobuje bočné skĺznutie. Vo svahoch, kde sa s harvestorom kombinuje lanovka, táto sortimenty, z okrem vlastnej trasy, priťahuje a dopravuje z oboch susedných. Všeobecne sa pracovné linky stávajú objektom veľkej pozornosti. Ukázalo sa, že nevyzna-

čenie ťažby zvyšuje výkonnosť zariadení, obavy sú však o budúcnosť takto vychovávaných porastov. Pri prieskume v Rakúsku zo 126 podnikateľov uviedlo, že ťažbu malo vyznačenú len v 4 prípadoch.

Obmedzujúcim činiteľom použitia harvestorov (harvarderov) na výrobu sortimentov v porastoch sú sklony svahov (terénov). Maximálne hodnoty sú v rozpätí 30-80 % a to podľa druhu pojazdného zariadenia. Do 30 % a dobrej únosnosti pôdy sa všeobecne považujú výhodné kolesové harvestory so širokými nízkotlakovými pneumatikami. Ďalšie zväčšovanie sklonu závisí na konštrukcii pohybového ústrojenstva. Harvestory s klasickými pásmi prakticky pracujú v rozmedzí 45 - 50 %, so špeciálne upravenými, ako má Valmet X 3 M (Smake), sa uvádza až 70-80 % stúpavosť i keď skutočná je do 60 %. Menzi-Muck s pomocnými hydraulickými kráčajúcimi ramenami, najrozšírenejší vo Švajčiarsku, sa pohybuje v sklonoch do 55 %. Keďže za harvestorom nasleduje doprava vyrobených sortimentov, v Rakúsku sa odporúča do 30 % sklonu používať kolesové verzie, do 50 % pásové a ďalej kombináciu s lanovkami. Viacero literárnych prameňov uvádza, že maximálny sklon, v ktorom harvestory trvale pracujú je 36-37 %.

(dokončenie v Lesníku č. 3)

DO VAŠEJ
KNIŽNICE

„To, že zelený trojuholník ste na žiadnej zástave sveta zatiaľ nevideli, nie je podstatné. Skutočný čas múdrych krajín, ktoré si dokázali zachovať svoje lesy, ešte len príde. Namiesto ropných veľmocí produkujúcich zatiaľ nevyhnutné čierne zlato bude svet čoraz viac oceňovať producentov oveľa vzácnejšej matérie – zlata zeleného. Aj v záujme vlastného prežitia sa koniec ropnej epochy v dejinách ľudstva rýchlo blíži a slnko poznania čoraz viac vychádza nad jedným z najúžasnejších systémov sveta – nad lesom.“

Knihy sú rôzne. Mnohé sú múdre. Niektoré sú aj krásne. Táto kniha je múdra a krásna zároveň. Momenty, zachytené vnímavým ob-

jektívom fotografov (mimochodom: otca a syna) sú doplnené nádhernými poetickými textami. Ak niekto v ostatnom čase urobil niečo pre zviditeľnenie a pochopenie lesa a práce ľudí v lese, tak to boli autori tejto knihy. I keď sa to v recenzii nerobí, vzdávam im za to hold.

Kniha Lesy a ľudia je reprezentatívnu fotopublikáciou š.p. Lesy SR. Texty sú uverejnené v slovenskom a anglickom jazyku. Grafická úprava je jednoduchá, ale veľmi pôsobivá (grafik: Peter Valach). Vydavateľský počin, motivovaný záujmom ukázať každodenný život ľudí, pracujúcich v lese a pre les, bol korunovaný úspechom. Som presvedčený, že to potvrdí každý vnímavý čitateľ. ●

Vladimír Barta, Vladimír Bárta, Ján Mičovský : LESY A LUDIA
vydalo vydavateľstvo AB ART press, Slovenská Lupča v roku 2004.
Náklad 1 000 ks.

Športové hry
OZ Smolenice

Ing. Jozef HIKL

Dňa 5. 2. 2005 sa za slnečného počasia uskutočnili zimné športové hry pracovníkov OZ Smolenice v prostredí okolia horárne Klenová.

Na programe bol beh na lyžiach so strelbou – teda klasický biatlon.

Bežecké trate boli perfektne pripravené a dobre boli pripravení aj niektorí pretekári. O výsledkoch rozhodovala strelba.

Areál bol pripravený pre väčší počet súťažiacich, žiaľ okolité OZ ponuku Smoleníc neprijali.

Podujatie otvoril a ceny odovzdal Ing. Glončák a riaditeľ OZ Ing. Hudák.

Výsledková listina :

Katégoria B :

1. Viera Pisarovičová, ústredie OZ

Katégoria C :

1. Vladimír Kuric, ŠLK Častá

2. Ing. Aleander Vietoris, Lesoprojekt, pob. Piešťany

3. Andrej Machovič, ústredie OZ

Katégoria D :

1. Miroslav Kuric, ŠLK Častá

2. Rudolf Pribul, ŠLK Častá

3. Marián Sloboda, ústredie OZ ●

Na bežkách do Poľska

Ing. Ján MIČOVSKÝ CSc.

Chata Odštepného závodu Čadca v Tichej sa 5. februára 2005 na niekoľko hodín premenila na štáb medzinárodného lyžiarskeho behu, ktorý pod názvom „Beskydy bez hraníc“ spojil Oščadnicu s poľským Zwardoňom. Vyše osemdesiat bežcov z oboch krajín sa vydalo na 20 kilometrovú trať, prechádzajúcu malebným beskydským pohraničím. V prvej polovici bola výborná stopa vedená lesnými zväznicami v tiahlom stúpaní, aby po dosiahnutí štátnej hranice ponúkla nádherné výhľady na všetky strany. Organizátorom, medzi ktorých patria aj kysuckí lesníci nebolo možné ani v tomto roku nič vytknúť, a keďže im mimoriadne prišlo aj počasie boli všetci, ktorí prišli na XIII. ročník tohto behu nadmieru spokojní. Napriek tomu, že medzi aktívnymi účastníkmi bolo našich zamestnancov tohto roku akosi pomenej, zaznamenali úspech aj farby Lesov SR. V kategórii 30 – 39 ročných obsadil s časom 1 hodina 23 minút tretie miesto Luboslav Čerňava z OZ Čadca, Stredisko drevárskej výroby Stará Bystrica. *Gratulujeme!* ●

Chata v Tichej

Poľovnícky receptár

Srncie ragú na víne

600 g predného srncieho mäsa (pliecko) bez kostí, 60 g tuku, 40 g cibule, 60 g koreňovej zeleniny, 20 g paradajkového pretlaku, 20 g citróna, 12 g brusnicového kompótu, 20 g hladkej múky, 20 g medovníka, 20 g cukru, soľ, nové korenie, ocot, 20 g slivkového lekváru, 1 dl červeného vína, vývar (voda).

Umyté, osušené srncie mäso pokrájame na rovnaké kúsky. Na rozpálený tuk dáme na kolieska pokrájanú cibuľu, koreňovú zeleninu, korenie, časť cukru a opražíme do hneda. Pridáme na kolieska pokrájaný citrón, cukor, slivkový lekvár, strúhaný medovník, brusnice, paradajkový pretlak. Vložíme mäso, mierne podlejeme vodou alebo vývarom a dusíme pod pokrievkou do mäkka. Udusené mäso zo šťavy vyberieme, šťavu vydusíme na tuk, zaprášime múkou, popražíme, podľa potreby rozriedime vodou, premiešame, dochutíme a varíme približne 20 minút. Omáčku pretlačíme (prelisujeme) na mäso cez jemné cedidlo a podľa chuti pridáme červené víno.

Ako prílohu podávame makaróny alebo maslové halušky.

Rozpočet je pre 4 osoby.

Ako bonus dnes v Poľovníckom receptári publikujeme recepty z knihy Zdenky Studenkovej *RECEPTY SO ŠTÍPKOU HERECKÉHO KORENIA*. Robíme tak s láskavým súhlasom autorky a vydavateľstva IKAR.

Koláč chalupár (recept pre začínajúce gazdinky)

3 vajcia, 2 hrnčeky polohrubej múky, 1 hrnček kryštálového cukru, 1 hrnček vlažného mlieka, 1 hrnček oleja, 1 hrnček nepomletého maku, 1 prášok do pečiva, posekané orechy, hrozienka

Všetky prísady dôkladne vymiešame a cesto vylejeme na vymastený a vymúčený plech. Pečieme pri 200 °C. Upečený koláč necháme vychladnúť. Vrch natrieme džemom alebo šľahačkou, alebo polejeme čokoládovou polevou.

Prekvapenie k vínu: Nakladaný encián

3 - 4 enciány, mletá červená paprika, olej, grilovacie korenie, celé čierne korenie, bobkový list, cibuľa, cesnak

Enciány prekrájame pozdĺžne na polovicu (aby sme mali dva rovnaké kolieska). Rezné plochy potrieme červenou paprikou a opäť spojíme. Uložíme do misy a zalejeme olejom. pridáme bobkový list, cibuľu nakrájanú na krúžky, celé strúčiky cesnaku a čierne korenie. Pred podávaním necháme aspoň 24 hodín odstáť v chladničke. Čím dlhšie sa syr marinuje, tým je chutnejší.

VIETOR NAROBIL NA HOREHRONÍ VEĽKÉ ŠKODY

*Roľnícke noviny, 14.1.2005,
autor Peter Farárik*

Jazvy spôsobené novembrovou kalamitou sú ešte stále čerstvé. V postihnutých lesoch, na horách a pod nimi však už nejaký čas intenzívne pracujú na obnove. Vo Vysokých Tatrách a inde, vrátane Horehronia, kde veterná smršť nie po prvý raz zanechala výrazné stopy ničenia.

Krátka zastávka v Odštepnom lesnom závode v Beňuši a skupina novinárov pokračuje v sprievode lesníkov smerom na Červenú Skalu. Blízke polia sú ešte bez snehu, ale tráva sa trblieta inováťou, ktorá nerozmrzá ani cez deň a navodzuje zimnú atmosféru pokojnej krajiny. Opúšťame údolie Hrona a vstupujeme do doliny Stračany, patriacej do lesného obvodu Kuchárová a pod správu Lesného závodu Beňuš. Celková kalamita predstavuje viac ako 1,3 milióna kubíkov spadnutého dreva, pričom práve tento závod v štátnych lesoch je najviac postihnutý. Eviduje 602-tisíc kubíkov. Po ňom nasleduje Námestovo, Čierny Balog, Liptovský Hrádok. Výpočet pokračuje ďalšími závodmi, postihnuté neboli v podstate len tri z 26. Beňuš je na tom možno najhoršie a vyžiada si aj pomoc sesterských lesných závodov.

Cesta a úbočia v Stračanskej doline sú doslova zavalené drevom. Vietor sa silou svojich „plúc“ vyzúril v údolí a les po jeho vpáde vyzerá akoby učesaný gigantickým hrebeňom. Tu i tam stojí okmášaný kmeň stromu. Všetko ostatné leží na zemi v jednom smere a len vrcholky nad dolinou zostali vyčínaniu živla ako zázrakom ušetrené. Očiam sa však naskytá aj iný pohľad. Ako dravý pavúk sa medzi nakopenými kmeňmi usilovne zvrta dômyselný stroj. Hovorí mu tu harvester a je určený na predrubné ťažby. Na prvý pohľad vyzerá ako väčší traktor, avšak jeho použitie je univerzálne. V jednom kontinuálnom procese urobí „stínku“, odvetví, zmeria a zmanipuluje celé kmene. Kabína s obsluhou sa otáča súčasne s malým technickým zázrakom na konci ramena stroja. Z hromady vyvrátených stromov si ťažký kmeň vyberie ako zápalku a sotva narátaš do desať, sú z neho úhľadné gulatinové sortimenty. Palubný počítač dokonca zaeviduje aj

hmotnosť dreva, ktoré prejde rameňom harvestora.

OBROVSKÉ STROJE AJ TRADIČNÉ TECHNOLOGIE

- Pokroku sa jednoducho nedá zabrániť, - hovorí rozvojovo-technický riaditeľ podniku Lesy SR Ing. Ján Štefánik. - Takáto moderná technológia funguje v Európe už desať rokov, nakoniec aj my sme ju už overili v úmyselných ťažbách, - dodáva. Keďže však nejde o žiadnu lacnú mašinu, zatiaľ je výhodnejšie využiť služby iných. Reálne však možno predvídať, že postupne sa aj na Slovensku vybaví niektoré firmy podobnou technológiou. Stredne ťažký stroj vyjde na približne 10 miliónov korún, ťažší stojí o polovicu viac.

- Aj my máme v pláne investičného rozvoja pre tento rok kúpiť jeden vlastný harvestorový uzol, - vraví J. Štefánik a dozvedáme sa aj to, že vlni pracovali v Lesoch SR tri. Viacúčelové lesné stroje vznikli vo vyspelých lesníckych krajinách a u nás je momentálne pre harvestory prístupných aspoň 200-tisíc kubíkov kalamitného dreva.

Neposedný stroj sa na pokyn lesníkov zastavil a z kabíny vychádza jeho obsluha. Je to chvíľka na cigaretu a niekoľko slov, z ktorých hneď vyplynie, že technika s osádkou pochádza z okolia Prahy. Obsluhovať takýto stroj sa podobá virtuálnej počítačovej hre, rozdiel je však v tom, že je to naozivo. Kurzy ovládania sú náročné a z desiatich uchádzačov sa uchytí jeden, najviac dvaja. Tento typ s kolesami si poradí v teréne s maximálnym sklonom do 40 percent, sú však aj pásové či dokonca harvestory kráčajúce do ešte väčších svahov. Strmšie úbočia však už lesníci považujú za lanovkové. V minuloročnej kalamite im prisudzujú približne 200-tisíc kubíkov. Prirodzene, k slovu sa dostanú aj klasické technológie, preto nie sú obavy, že domáce pracovné skupiny pilčíkov, traktoristov a zväzčov dreva s koňmi nebudú mať dosť práce. Pri harvestoroch, a tak to bolo i na Horehroní, obyčajne

pracuje aj vývozná súprava ako rovnocenný pomocník, ktorý drevnú hmotu roztriedi, naloží a dopraví na odvoznú cestu.

DVERE POOTVORENÉ ŠTIEPKOVANIU

Na otázku, či sa podarí ustrážiť kalamitné drevo pred dlozmi, hovorca podniku Peter Gogola upresňuje postupy lesníkov v tomto smere. V každej doline bude podľa neho i malá maringotka a strážnik. Kalamitné drevo Lesy SR spracujú do konca roka 2005 s tým, že niektoré práce budú aktuálne ešte aj v prvej polovici toho nasledujúceho. Kalamita býva zdrojom veľkého množstva dreva a nie všetko sa dá speňažiť tradičným spôsobom. To však neznamená, že zostane bez povšimnutia.

- V Lesoch SR rozbiehame výrobný program spracovania biomasy na lesnú štiepku, - vysvetľuje v autentickom prostredí Ing. J. Štefánik. - Jeden štiepkovač máme v OLZ Levice, ktorý robí energetickú štiepku pre strojárov v Tlmačoch. V pláne investičného rozvoja na tento rok je však nákup ďalších piatich a ešte jeden by sme chceli získať v budúcom roku. Chceme mať sedem vlastných štiepkovačov, ale celý program závisí najmä od toho, ako sa nám podarí získať potenciálnych odberateľov a urobiť s nimi zmluvy. Štiepka sa dá vyrobiť aj z haluziny, v nej je však priveľa zelenej hmoty, - ukazuje na kopy čečiny.

Nie náhodou výrobu štiepky zastreší stredisko v Leviciach, ktoré vystupuje od začiatku roka ako samostatné a na úrovni odštepného závodu. Na jeho čele stojí Ing. Ján Farkaš, ktorý má už v rukách podpísané kontrakty s viacerými odberateľmi. Sú to predovšetkým väčšie teplárne. Niekoľko seminárov o tejto problematike sa uskutočnilo prostredníctvom samospráv, ktorým predstavili program využitia lesnej biomasy. Zdá sa, že ich predstavitelia pochopili, že táto cesta nie je pri súčasnom zvyšovaní cien energie márna a má perspektívu. Domáca surovina tohto druhu je ľahšie dostupná a najmä lacnejšia.

Harvester s neodmysliteľnou vyvážacou súpravou možno nájsť pri práci aj v Lesnej správe Sihla, ktorá patrí do obvodu Odštepného lesného závodu v Čiernom Balogu. Jeho riaditeľ Ing. Miroslav Engler hovorí, že v Sihle je podstatná časť sústredenej

kalamity a zhruba 20-tisíc kubíkov z nej chcú spracovať harvestorom. V prvej polovici decembra „odkrojili“ z tohto množstva už 2 700 kubíkov a do konca roka v celom závode spracovali 25-tisíc kubíkov kalamity. Celkove jej však bude do 200-tisíc metrov kubických. Aká bude kvalita dreva? Otázku opakuje riaditeľ, lesník telom i dušou. - Odhadujeme 62 percent vývratov a 38 percent zlomov. Z bezpečnostných dôvodov sa drevo na vývrati musí rezať ďalej. My tomu hovoríme koláče. Veľa odpadu je zo zlomov, pretože takéto drevo je často rozštípané. To bude niečo aj pre záujemcov o palivové drevo, tipujeme.

- Dopyt po palivovom dreve je u nás stále veľký. Najmä preto, že tu nie je plyn, - dodáva riaditeľ závodu. - Tamojší obyvatelia sú odkázaní na elektrickú energiu, ktorú zdražujeme, a na palivo. Tým chcem povedať, že si vypomáhajú palivovým drevom. Plánujeme aj výrobu štiepky, chceme na to využiť vrchné časti stromov, technológiu harvestorov. Začneme s tým už v tomto štvrtroku.

PRÍKLAD ÚSPEŠNEJ OBNOVY

Chlad zalieza za nechty a núti lepšie si pozapínať kabát. Zastavujeme sa na začiatku Osrblia, ktoré sa pred ôsmimi rokmi dostalo na stránky novín aj pričinením rozsiahlej kalamity. Tisíciky kubíkov dreva lesníci už dávno spracovali a napospas osudu nenechali ani spustošené a obnažené stránne. Kalamita tu vznikla 8. júla 1996 a už štyri roky po nej, teda s ročným predstihom, boli postihnuté stránne zelené. Napor vetra nevydržali ani mnohé buky, pretože ich konáre boli v tom čase olistené, živlu teda stáli v ceste oveľa viac ako pri poslednej kalamite. A možno práve preto bola jesenná víchrica voči bukom zhovievavejšia. Stojíme oproti ihrisku a pohľad na kedysi zdevastované svahy Tomášovej dáva už optimistickejší obraz ako pred rokmi. Sú akoby školským príkladom úspešného zásahu človeka, ako pestovateľa lesa.

- Tu, hľa, sme si vyskúšali obnovu lesa. Predovšetkým sme využili klasické zalesňovanie, ale dali sme priestor aj prirodzenému zmladeniu porastov, - hovorí riaditeľ závodu Ing. M. Engler. Prírodná obnova lesa má podľa neho veľa výhod, sú to napríklad dreviny z pôvodného stanovišťa a nižšie náklady. - Každým

rokom sa snažíme podiel prirodzeného zmladenia porastov zvyšovať. Pohybuje sa už od 20 percent. Vzápätí však namieta, že sa to nedá uplatniť univerzálne. Nie je možné vždy ponechať všetko na prírodu, rozprávať o stovkách či dokonca tisíckach hektárov postihnutých plôch a čakať, kým sa prirodzene zmladia. Napokon, márnej nebol ani boj s podkôrnym hmyzom, kedy po kalamite na tejto a susednej lesnej správe nainštalovali ročne aj sedem stoviek la-pačov.

Kalamita je najmä výrazná ekologická škoda a samozrejme, pri-náša tiež ekonomické straty. Trpí aj lesná zver, ktorá tým stráca prirodzené biotopy. Avšak reči o tom, že jej padlo za obeť veľa zvierat, nie sú ničím podložené. Lesníci dobre vedia, že zver hrozbu vycíti a podľa toho sa aj zariadi. Predovšetkým však veria, že sa do postihnutých oblastí postupne vráti a zdevastovaný les spolu s ňou opäť ožije.

LESNÍKOM PORASTŮ MZDY O TAKMER 7 PERCENT SME 20.1.2005

Prezident Združenia zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku Karol Vinš a predseda Odborového zväzu Drevo, lesy, voda Borislav Majtán podpísali kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa na rok 2005. Na základe tejto zmluvy sa 12 tisícom zamestnancom v odvetví lesného hospodárstva zvýšia tarifné mzdy a príplatky na tento rok o 6,9 percenta. Pri očakávanej ročnej inflácii 3,3 percenta by tak mali rásť aj ich reálne mzdy.

Priemerná tarifná mzda zamestnancov štátneho podniku Lesy SR, ktorý je najväčším zamestnávateľom v odvetví lesného hospodárstva, bola za jedenásť mesiacov minulého roka 17 185 korún.

ZÁCHRANA KALAMITNÉHO DREVA JE BOJ S ČASOM

Hospodárske noviny 20.1.2005

Bilancia škôd ničivej víchricy, ktorá sa prehnala Slovenskom vlní 19. novembra, pomaly dostáva reálne kontúry. Podľa najnovších odhadov prírodný živel zničil len na území TANAP-u takmer 2,5 milióna kubíkov drevné hmoty. Lesníci však očakávajú, že po ešte podrobnejšom zmapovaní následkov veternej smršti bude údaj o množstve dreva v kalamitných porastoch vyšší.

Na území Tatranského národného parku veterná kalamita zasiahla približne 12 600 hektárov lesných ekosystémov. Z poškodených lesov je približne 57 percent štátnych, zvyšok je v súkromnom vlastníctve. Najviac sú postihnuté mestá Kežmarok a Spišská Belá a urbáriaty obcí Východná, Štrba a Gerlachov. Z hľadiska intenzity poškodenia odborníci odhadujú, že až 73 percent postihnutých lesov tvoria porasty v stave úplného rozvratu.

Na území obhospodarovanom štátnym podnikom Lesy SR, hlavne v jeho odštepných závodoch Beňuš, Čierny Balog, Liptovský Hrádok, Námestovo, Revúca a Rožňava, leží v kalamitných porastoch na ploche 2 200 hektárov približne 1,368 milióna kubických metrov dreva. Podľa harmonogramu lesníci plánujú spracovať do konca augusta vyše 880-tisíc kubíkov, čo je asi 65 percent celkového množstva dreva ležiaceho na zemi.

„Rýchlosť spracovania bude kľúčová, lebo každý deň sa cena dreva bude znižovať vplyvom počasia a škodcov,“ zdôraznil generálny riaditeľ Lesov SR Karol Vinš. Štátne lesy zároveň pracujú na projekte celkovej obnovy plôch. Podľa predbežných kalkulácií náklady na ich čistenie po ťažbe dreva z kalamity budú 35 miliónov korún. Na obnovu lesa bude treba ďalších 85 miliónov. Ministerstvo pôdohospodárstva v súvislosti s kalamitou pripravuje tri zásadné projekty. Z nich je momentálne najdôležitejší plán na likvidáciu kalamity. Po doplnení námetov z odborných diskusií by ho mal minister Zsolt Simon predložiť na rokovanie vlády už v najbližších dňoch. Podľa neho ide o otvorený dokument, ktorý umožňuje alternatívne spracovanie kalamity podľa obmedzení a priorit, klimatických vplyvov či potreby a ponuky vhodných strojov.

LESY SR DOSIAHLI ZISK 150 MILIÓNOV KORÚN

Pravda 7.2.2005

Štátny podnik Lesy SR dosiahol vlani podľa predbežných výsledkov zisk takmer 150 miliónov korún. V roku 2003 mali Lesy SR stratu 570 miliónov korún. Podnik dosiahol pozitívny výsledok vďaka 36 % nárastu produktivity práce z trzieb. Podnik medziročne znížil náklady o desiatinu aj stav zamestnancov z 9 462 na 6 635 osôb. ●

Slávnostné lesnícke fanfáry

V januárovom čísle *Lesníka* sme publikovali prvú časť slávnostných lesníckych fanfár, ktorých autorom je renomovaný bratislavský skladateľ a dirigent **Svetozár Štúr**. Premiéru malo toto dielo v lete minulého roku, konkrétne 24. júla na Dni stromu vo Vydrowskej doline. V tomto čísle publikujeme druhú časť fanfár.

Znelka II. (in B)

Svetozár Štúr

The musical score is presented in three systems, each with three staves. The first system contains measures 1-4, the second system contains measures 5-8, and the third system contains measures 9-12. The notation is complex, featuring many sixteenth and thirty-second notes, often beamed together in groups. There are also some rests and dynamic markings like 'p' (piano) and 'f' (forte). The score is written in a standard musical notation style with a common time signature.

1. Napíš, ktoré zviera zanechalo po sebe v snehu tieto stopy:

2. Je to jeden z najväčších voľne žijúcich cicavcov u nás. Srst má sfarbenú do svetlo gaštanovo - hnedá až do ryšava. Samec má na hlave parohy. Hlavnou zložkou jeho potravy je tráva, ale ohrýza aj kôru a vetvičky stromov. Zožerie aj listie a lesné plody. Samička privádza na svet 1 mláďa ročne.

Ako sa volá toto zviera? Skús ho nakresliť!

3. Usporiadaj správne písmená a dozvieš sa ľudové porekadlá:

deVša bredo, moda lepnajšie.

otK muhédru muja peko,
más od jen dnespa.

šídrejMú túpius.

chvál'Ne ned' drep romčeve.

5. Vystrihni a poskladaj obrázok!

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

4. Nájdi 10 rozdielov medzi obrázkami.

Moja adresa je: **Veverička Ryška**, Lesy SR, Nám. SNP 8, 974 00 Banská Bystrica.
Teším sa na vás nabudúce. Dovtedy ahoj!

Tajnička z krížovky v januárovom vydaní Lesníka je: „Muži tvoria zákony ženy“.
Knihu Od lesov kráľovských k lesom štátnym posielame Jozefovi Polakovičovi z Trstenej.

Filatelistické okienko

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA NA SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMKACH

Ing. Štefan Pollák, Poštové múzeum Banská Bystrica

Slovenská pošta, a.s., Ústredné generálne riaditeľstvo – Poštové múzeum Banská Bystrica vzniklo 1. marca 2000 ako nástupca Dokumentačného centra Slovenskej pošty, š.p., Banská Bystrica. Jeho úlohou je zhromažďovať a ochraňovať doklady archívnej, knižnej, muzeálnej hodnoty, dokumentujúce históriu vývoja poštovníctva, dopravy správ a s nimi spojených odborov. Taktiež je jeho náplňou aj archivovanie slovenských poštových známok a podkladov pre známkovú tvorbu. V rámci výmeny poštových známok s členskými krajinami Svetovej poštovej únie prichádzajú do poštového múzea všetky vydané známky z celého sveta, čím sa jeho zbierka poštových známok neustále rozrastá.

Od roku 1993, kedy začala vydávať svoje poštové známky samostatná Slovenská republika, sú každoročne vydávané emisie poštových známok venované ochrane životného prostredia. Námety sú čerpané z oblasti ochrany flóry a fauny. Prvá emisia venovaná ochrane prírody bola vydaná v roku 1993 s námetom drevín – dub letný, hrab

obyčajný a borovica lesná. Z iniciatívy Rady Európy bol rok 1995 vyhlásený za Rok ochrany európskej prírody. Pri tejto príležitosti bola vydaná séria známok zobrazujúca chránené rastliny Slovenska. Je na nej vyobrazený horcokvet Clusiov, poniklec slovenský a rumenica turnianska. Následne boli vydané známky s námetom húb a lesných plodov. Ochrane fauny boli venované emisie s vyobrazením dravých vtákov, divej zvere, rýb, spevavého vtáctva, dravej zvere, motýľov a európskej mačky divej.

Na známkach s námetom chránených území sú zobrazené tatranské plesá, jaskyňa Domic a Ochťinská aragonitová jaskyňa, Tatranský národný park, prielomy Váhu a Dunajca.

V rámci emisie „Krásy našej vlasti“ boli známky venované slovenským hradom – Budatín, Krásna Hôrka a Nitra, ako aj slovenským lokalitám zaradeným do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva s námetom Banskej Štiavnice, Spišského hradu a Vlkolčica. V ďalších vydaniach boli pripomenuté archeologické lokality, románska archi-

tektúra a banškoštiavnické „tajchy“ Klingger a Rozgrund.

Zatiaľ ako posledná z tohto radu bola v roku 2004 vydaná známka „Lesy Slovenskej republiky – Dobročský prales“ s pripomienkou na Jozefa Dekréta – Matejovie. V roku 2005 bude podľa emisného plánu Slovenskej pošty, a.s., vydaný hárček s námetom koní.

Slovenská známková tvorba vychádza z tradície česko – slovenskej známkovej tvorby. Preto aj na vypracovaní výtvarných návrhov vyššie zmienených známok sa podieľali naši poprední výtvarníci: Martin Činovský, Karol Felix, Dušan Kallay, Katarína Ševellová – Šuteková, Kamila Štanclová – Kállayová a mnohí ďalší. Rytiny známok väčšinou vytvorili Martin Činovský, Rudolf Cigánik a František Horniak. Pre svoju krásu, námetovú rôznorodosť, spôsob a kvalitu tlače sú slovenské poštové známky obľúbené nielen medzi filatelistami, ale aj medzi bežnými užívateľmi poštových služieb.

OCHRANA PRÍRODY Dreviny I

Dub letný *Quercus robur*

14.5.1993

Autor výtvarného návrhu známky:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Rytina známky: Miloš Ondráček

Tlačiareň:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače: rotačná ocelotlač v kombinácii s hĺbkotlačou

Rozmer obrazovej časti známky: 23 x 30 mm

Náklad známky: 5 435 000 ks

Autor motívu na FDC:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Rytina FDC: Miloš Ondráček

Návrh na pečiatku:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Tlačiareň FDC:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače FDC:

ocelotlač z plochých platní

Náklad FDC: 10 000 ks

OCHRANA PRÍRODY Dreviny II

Hrab obyčajný *Carpinus betulus*

14.5.1993

Autor výtvarného návrhu známky:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Rytina známky: Miloš Ondráček

Tlačiareň:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače: rotačná ocelotlač v kombinácii s hĺbkotlačou

Rozmer obrazovej časti známky: 23 x 30 mm

Náklad známky: 2 045 000 ks

OCHRANA PRÍRODY Dreviny III

Borovica lesná *Pinus silvestris*

14.5.1993

Autor výtvarného návrhu známky:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

akad. maliarka

Rytina známky: Miloš Ondráček

Tlačiareň:

Tlačiareň:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

Technika tlače: rotačná ocelotlač v kombinácii s hĺbkotlačou

Rozmer obrazovej časti známky: 23 x 30 mm

Náklad známky: 2 290 000 ks

Autor motívu na FDC:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Rytina FDC: Miloš Ondráček

Návrh na pečiatku:

Katarína Ševellová, akad. maliarka

Tlačiareň FDC:

Poštovní tiskárna cenin, a. s. Praha

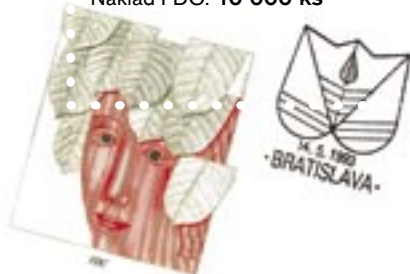
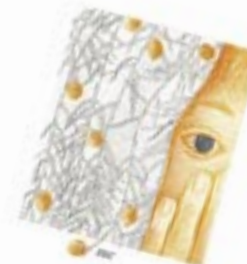
Technika tlače FDC:

ocelotlač z plochých platní

Náklad FDC: 10 000 ks

1993

DOVOĽUJEME SI VÁS UPOZORNIŤ NA NIEKTORÉ ZAUJÍMAVÉ PRÍSPEVKY V ODBORNÝCH LESNÍCKYCH ČASOPISOCH:

- | Rozhovor s Ing. Jánom Štefánikom: Až vyššia moc prírodného živlu zmenila verejný záujem o lesy
- | Na horúcu ochranársku tému s Prof. Novotným
- | Pohľady do najviac postihnutých oblastí Slovenska
- | Konceptné riešenie škôlkárskej výroby v š.p. Lesy SR
- | Lesy SR sa stávajú strategickým producentom biomasy
- | Prof. Lukáč: Využime jedinečnú šancu dokázať lesnícku profesionalitu!
- | Bohužiaľ, až prírodné katastrofy zrýchľujú technický rozvoj
- | Tatranské kalamity v roku 1915 a 2004
- | Potrebuje Slovensko špecializovanú celulózku?
- | Úľava na dani z kalamitného dreva? Prečo nie...?
- | Ekonomika a ceny dreva
- | Infoservis o možnosti čerpania zdrojov z fondov EÚ

- | Lesníctví a myslivost v Moravskoslezském kraji
- | Krásné, významné a pamätné stromy
- | Je možné pestovať lesy v Ostravě?
- | Velkokapacitní pila na severní Moravě
- | Soutěže, výstavy, veletrhy

- | Ako ďalej v chove muflónovej zveri
- | Zver pod kolesami
- | Environmentálna kriminalita
- | Veterná kalamita - nové pohľady a konzekvencie
- | Údržba zbraní - základ spoľahlivosti a presnosti
- | Veslonos americký - prvý zdokumentovaný nález na slovenskom úseku Dunaja
- | Rozmnožovanie a chov kapra (2.)
- | Vodná nádrž Nosice

Životné jubileá

Február 2005

50 rokov

- Gažo Štefan** • nar. 24. 2. 1955, VLO, LS Dechtice – OZ Smolenice
- Ing. Majerníková Jarmila** • nar. 17. 2. 1955, STE, LS Sládkovičovo – OZ Palárikovo
- Pavlovičová Magdaléna** • nar. 8. 2. 1955, SOR – účtovník – OZ Topoľčianky
- Propperová Janka** • nar. 21. 2. 1955, SOR – mzdová účtovníčka – OZ Trenčín
- Fekete Pavel** • nar. 19. 2. 1955, STV, LS Kokošovce – OZ Prešov
- Ing. Volentier Karol** • nar. 21. 2. 1955, VORŠ – manažér pre rozvoj zamestnancov a personálne procesy – GR BB
- Čermáková Ludmila** • nar. 24. 2. 1955, SOR – systémový programátor, OIT Košice – GR BB

60 rokov

- Geschwandtner Štefan** • nar. 1. 2. 1945, OLH, LS Partizánske – OZ Prievidza
  - Korchan Ivan** • nar. 14. 2. 1945, VLO, LS Duchonka – OZ Prievidza
- Odchod na starobný dôchodok**
- Ing. Nataša Harmaníaková, CSc.** • nar. 9. 2. 1949, VORŠ – obchod – OZ Krupina

Ing. Helena TURSKÁ

Pozývame Vás na

Levicke polovnícke dni

ktoré sa uskutočnia v dňoch 10. až 13. marca 2005 v Dome kultúry Družba v Leviciach

Program:

- 10.3.** • Prehliadka videofilmov z festivalu „Hubertlov – Levice 2005“
- Vernisáž výstavy „Príroda okolo nás“ – prehliadka trofejí, výstava veľkých šeliem v TANAPe, atď – výstava potrvá do 19.3.
- Vyhlásenie výsledkov festivalu „Hubertlov – Levice 2005“ a výtvarnej súťaže „Príroda okolo nás“
- 12.3. – 13.3.** • Predaj polovníckej literatúry, odevov, výstroja, vábníček, atď.
- 12.3.** • Odborný seminár „Ochrana a obhospodarovanie šeliem na Slovensku“

Súkromné SOU J. Peterku, Hodruša-Hámre

ponúkame Vám výrobu ciach /zvočiek/ na ciachovacie sekery
• balové sekery na meranie drevnej šmuky
• Tvary zvočiek a ich veľkosti ughovorníme podľa Vašich požiadaviek

MPPM, s.r.o. Stredisko umeleckého spracovania kovov, Kyslá 234, 906 61 Hodruša-Hámre
tel./fax: 045/6844 534, mob.: 0908 906 289 e-mail: sok@mpm.sk www.soujh.sk

Módna prehliadka

V zajatí rytmu

Textilný ekvivalent tekutých spodkov

lesnícky PLES

„Raz do roka sú aj v pekle hody!“ – vravievala moja nebohá prababka. Nie že by som chcel lesnícky rezort prirovnávať k pekle, tým som chcel len vyjadriť, že lesníci (i keď majú bližšie k práci ako k zábave) si tiež občas vedia „vyhodiť z kopytka“.

Z iniciatívy Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene a Generálneho riaditeľstva Lesov SR, samozrejme s podporou Lesníckej sekcie MP SR sa po druhýkrát konal lesnícky ples. V poslednú januárovú sobotu sa v priestoroch reštaurácie Centrum vo Zvolene stretli lesníci a lesníčky so svojimi partnermi a partnerkami, aby vo víre spoločenskej zábavy na chvíľu zabudli na starosti všedných dní. O dobrú zábavu sa postarali členovia vojenského folklórneho súboru Jánošík, ktorí svojimi tanečnými kreáciami potešili návštevníkov plesu. Cimbalista ľudovej hudby tohto najmladšieho profesionálneho folklórneho súboru Martin Budinský predviedol exhibíciu hodnú virtuóza. Hudobný kumšt a neobyčajne pestrý repertoár predviedlo aj Animo kvarteto – komorné hudobné teleso s medzinárodným renomé (Austrália, Rakúsko) a dlhoročnou tradíciou (dodávajúc toto hudobné teleso vystupovalo pod názvom Trávníckovo kvarteto). Animo kvarteto s nadhľadom a ľahkosťou príznačnou pre profesionálov zahralo čokoľvek od Haydna až po Gejzu Dusíka.

Zaujímavým bodom programu bola módna prehliadka lesníckeho a poľovníckeho oblečenia z produkcie firmy PRO SILVA vo Zvolene. Organizátori pripravili dve tomboly: poľovnícku a „všeludovú“. Záujem o tombolové lístky bol (k radosti organizátorov) veľký a časť plesových hostí dokonca prejavovala radosť z výhier spontánnym pospevovaním znelky. O hudbu sa postaral známy zvolenský DJ Ladislav Hradský. Striedal žánre podľa nálady na parkete a plesová spoločnosť sa vykrúcala v zajatí rytmov všetkého druhu (dokonca aj ja, navzdory tomu, že tancujem len v sebeobrane).

Napriek tomu, že ples dopadol nad očakávanie dobre, neodpustím si jednu kritickú poznámku: často sa hovorí o lesníckej spolupatričnosti, o stavovskej súdržnosti, atď, atď. Je na škodu vecí, že niektoré lesnícke inštitúcie trvalo ignorujú skutočnosť, že lesnícky ples je jednou z mála príležitostí na stretnutie a utužovanie vzťahov. A ktoréže to sú? Netreba menovať. Treba prísť. Lebo, ako vravievala moja nebohá prababka: nielen chlebom je človek živý. Takže dovidenia o rok na lesníckom plese.

S pozdravom
plesový bonviván Peter Gogola

Prípitok veľkej trojky

Organizačný tím v plnej paráde

Jánošíci v akcii